

דברים יא ראה קמד

וְקָלַלְהָ יְמֵי אֶת-הַבְּרִכָּה אֲשֶׁר תִּשְׁמֹעַ

לקט בהיר

ר"ל זו יסיה פ"י בכתוב סמיכם "ה'ט"ר" יסיה נמקוט

את הברכה. על מנת ^{טו} **לכט חטעו:**

ר' חיים

ברכחים יט צו מישור חמוץ וקויות כספו כה
זכרך וקללה, ודרך קמייס נסן מהילתו קוילס
וסופו מישור כה זכרך וקללה גס כה, וחוז פירעא
הה זכרך פירוט לה יקרת זכרך^(ט) שחון רהוי
לחות לנף קכללה צדקה חלק תקמינו וגוי סגס זיך
ציהלשות זה זעיר כי כבזוקות ממענויות צוואת
זה כבצחנותם הבוטח וועלם קטה עליסת נמה
שריליס צו, וכקללה חס לנו חממו נס שלחחס
מחעדיות צוואת כל חוץ נפש כבנימית ויעד צ
לכם, מישור זה זכרך ימץ, וזה יתבגר כל כתמו צ
על זה כדרך לפי שולמן לסס כסמו^(ט) (ס"פ ענק)
נהלת קהילתי וכל מקום חלק מדריך קה גליה נס
יסוכס להר חסנו נס רחוב חנני מון וגוי פירוט
נתיניך זו צ' נון נס כסום, דרכך למן כסום כי
זכרך צ שולמן נס כל מקום וגוי לה נס מילס נס
עד כסוס כסא^(ט), ולומחו זכרך וקללה פירוט יש
כניתיך זו זכרך ויח' נס קלה, וחוז פירעא הה
זכרך חלק חממו פירוט חס חממו חקיך
נתיניך זו נס זכרך^(ט), והס נס חממו להן זע נס
כי הס קללה צבונמאותה ותקומו נסס כהוומה
ויהצדו חכסמן ממנה זנמך גודלה, גס חיקס נס
כניתך מנסס^(ט) לרענ נס נעלם נס נמיי דרכך
הומיו (ס"פ ולחמוך) ומצלם נטחןו מל פניו
ההיזו, והעין כסמו:

ב-היר

ללא נכר ל'ת אבא זאנן לאטיטס טולויה. יג) ולג' גומ' רלה קיטס מוכי' וגוי. יב) ע"ז
עלום דאס נמען מפוזת שטל בטה, וח' קילנוו. יג) וווע' מילן לאטקומה, ואלער צב' סדרליך גאלר פולרט גאל' לח' מוכי' וווען
וקילנוו. יד) לאס פהארס נס' סידישע, וכן קילנוו. טז) סוף פילאט ענק. טז) פיי האס זאכמא זענמאיס
לאס דמיינע טהארן הילן גל' בילען אס צאל מקווע אטדרווען בו לאס זיאס זלומר טון מהילן ז' ממינן ווילוק טן בון' זענמאיס
מ' מילן ז' זענמאיס נמא כלה' נצעלה' וווע' קילנוו צאל גירוטס סטמפני זיג'ה נילאסט קילנוו הילן גל' זויר מאלך פועל' לאטער זענמאיס
 gal' גירוטס לאטופיע נקילנוו, משעל' כ' נמייס' וווע' דראס טהיל זיך טהאמווע ז' וווע' לאס דמיינע טהאמווע נאפאט לאס קילנוו. יז)
זאקסים גיידי דוד ווילומע. יז) או' מילוא וווענונג דזונ' לילווע, מיטעל' כ' צאפעס קידיקיס כל' זענומן טו'ז' זיך פלייט וויאקן קייניעם

דָּגְלָוֶס

דָּגְלָוֶס

דגלות

۷۸

אונקלום

דברים יא ראה נטג

כ' ט' ראה אני נתן לפניכם היום ברכבה כ' חי ר' אנא יתב קרביכו זקא

۷۱

(סב) נפקוד כ"ע חמל סכמוכ וומפה למ "הנילא"
סב) נפקוד כ"ע חמל סכמוכ וומפה למ "הנילא"
סב) נפקוד כ"ע חמל סכמוכ וומפה למ "הנילא"
סב) נפקוד כ"ע חמל סכמוכ וומפה למ "הנילא"

וּרְחִיבָּם

כ. דראה חנכי מוקן וגוי. נדריך לדעתו למכח חמור
לצון וליהו על קדבורייס". ועד חמור
חנכי). ועד המכ חמור (צון ויהי ויחד חמור
קדבורייס צבויים גמלוכס, ונדריך שכךוניג
קדבורייס נולב גמלון רפיזים גמלוכס, וכיוון
קיום כי. לפיכך נאכטיליס גמלום גמלון ולכמאניט
כל מזוויה גמלום כזא, וכדי שטיחמאנו גמלום
קדבורייס") נדריך שביבומיניס ייסוס צו צאי ענייניס, ח'
שכלייר כהכל חותמי צפוג גמלון, וככ"י שביבומיניס
הצטנתנו גמלום כזא וקינויו, כי לחס מבומיניס ייסוס
מושלן מקיינוי גמלום כזא גל יומנו דרבינו למיטנו
טובגה גמלום כזא כי יטמנו לחן חומרייס למי צלען
רלה ויכל וגוזג שלס סיכ טועם טעמי ביגנות
גדולה גמלום כזא וקינויו ותענוגו גל כויה
ממיהיליסו וצומח צולמו וזא גל יטנו גלנס נדקל
דרורי, גס בכוח נאכטילו צפוג גמלום כבצ גל ימדקן
ולג ולחמור דרבינו לצלען גטצעני כל אכטוע גל גלן
דרורי גל מפי כהומיניס וככו גל רלה גל יעד,
ולחן חמל מושיע ורכז חותם מטה רלה חנכי פירוט
חליל חמלomo ותמדיקו ומתקילו נאכטילוק קדבורייס", כי
כוו קשאג נאכטילו צפוג גמלום כזא כי כויה גלו
מהוד וגבור ומלך ועריא גדול גמלום צבוי צבוי
יחממר גל נחנכי, כי כל זטראל יתמאפו הלאו וכטאטל
מדבר טעםם צהילו מדריך עס עטמו, וסתו מה צבומו
הממר רלה נחן ייחד נאכטילו חנכי טאטום נחן ייחד
יחממר גל נחנכי (רלהכ), ועד וומחו גל כ' שקרל ולחמור
חנכי). זהב כוון שטער נאכטילו ככ"ל
כוי נולב צמיס וטעם גמלום גמלון, ולחמר שטאטל

ר בחד

ו- ולו בפומ' דמייה. (ב) ולו ממר אל. (ג) אכל כוותה טו"ז י"ח נפקם גנד נוכות טו"ז. (ד)

ולפי זה נכון שוכן דוח לומר מני כי מינ' קי' פוי מינ' כו' פוי מינ' שמקוצר עם מינ' כל מהיר'ת מתק'ב' הנק'י, גם מינ' לאכי יומר מוגב' ומוגב'ן. (א) פירוטו של יפקול מודוס בנדיריג'ה צלטטס ענברנו וויס' מסקפה בעודזה ענברנו, נולחוינו סל' קי' ככבר מיל' דיא' פירוטו יומר מהרטטס אהן, היל' מידי מסטטן בונעטן ממן' ומיתוטן לילך למפלטן במדיריג'ה גנד'ל'ו'. (ב) פ' נפקר דסוכלים לנו'ה, "הנק'" שמדרכ' לנצטמו ענברנו, וו' נולחוינו בנטון כטיט, וגם שיך' בוכן מידי אכל כוותה קי'קיס שורט' מהד, היל' ממר ג' רלה'ך.

וכתילו ממר כלה' מטה. (ח) העדרת סדרבו'וים.

בברכות אמר את לשון רבוי כי לא נפל דבר אחד מכל דברו הטרוב ג' הברהה. בברכות אמר את אללא והקללה. מונומון לוטס (7) ובקללה לא אמר את אללא והקללה.

לכם" הינו שומר לנו שבוחור ברכה.⁸⁹

ר' יהושע בן קרחה אומר משל למלך שעשה סדרה והזמין את אביראים והיה וארכו מילס בינוין והיה אמר לו לך ישב פה ולא הינה כי רעה, וכן שואת שאן בו רעה אמר לך יושב ווינטו על הנהנו ולפה וכחא יי' מות תלקי וכוטו אתה חומץ גולדין, וכייח' ברש"ס י' נבנין ובPsi' לתהלים עה' אלה חומץ גולדין.

ד"א אמר להם הקב"ה אם תחשו דצני ע"פ שכירובים מפעטה אמי מרביה אונטן גודו רשות ההלוחה בו עכ"ל. עוזי ברכבי' ביבנו שמות יג' ברכיה' הרכבות מתחלין באלא"ף.⁹⁰

ר' ראה אנטיכי, אנטיכי שבחותי בטביה ראה הדרך יאי משונה משל עצמן כייר, ואולי באנטיכי מפרק צדוק הרכבים (על' שם' כב' פ"ה) וזה ראה וקדש עצמן, ומזריק דנטק ל' ייחיד וכן והעמד עצמן לדגנמא לבן חיד ויחיד בכחינה ועד תיז. והקלות פחה בזואי' ואם לא תשמעו ואוסס קוממת, שהרבות באות עליהם מאלא"ף ואסם בס' בהיא' ביד רשות, בין זואי' והיא' כלום. עז' ר' יאנק' ר' יאנק' לא' "שם' כב' יאי' ואית' תעשי' באנטיכי ר' יאנק' בבדרא טה, ב' ואבדרא אלחו' כאן. עז' ברכיה' עז' באוהא'ין, עיז' מה שחרוב בזוחה כנבר כמד עז' ברכיה' הקב' קושית ורב' בירן לדורך על דבר ריבוט וויל ואני שמעתי לא א宾 ראייא לפיש' הרכבָּן, והקללה כס האמורויות בפ' בתהקי' וגונשו בפי' בא' רוחה בדריא מתרח' והיה כי אאנטיכי' ורכ' ומתחה את הברכה על הר דוד' רוד' רמו בלבלא'ן. ואין מהיה על הרוב רוד' רוד' רמו בלבלא'ן. ולמר כי טוב בעני' ה' לבך את ישאל רוד' רוג' אנג' רומי' דברכות בחקי' המ מאלא"ף עז' יי' משא"ב' קלולות מוי' לה', ומשם שמעו ולמי' והרכבות הם בעני' טוביה משא'ין כל' הקלה. וכן עתה יחו' תחתוק' ברכבה והקליבק' מן הטויר'ם ברכ' שלימה לא' בן הקלה, וזה פשטוט עכ' לח'ריה'.

פ' ל' פ' יראה' קאי על אהרן שם' מחלת מפי' משחה וילעניכט' לאטס אחים אויריו לשטונו. נגאנט' רוג' סטמברת מדריך' ואשר רבר לא' בן הקלה, וזה פשטוט עכ' לח'ריה'.

כל הנקום אשר פרדר בך ורגליך בו לך יהי מפדר ולכונן
מן פניך נמר פרת ועד קים האפרון יהי גבלכם:
לל המקום אשר תדרך. וביחוש (ט) כתיב כל מקום חסר לו, שה' שבטים לא הוריש
הוושע.⁹²

הָא

← ל' ראה אָנֹכִי נְתַנֵּן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בָּרָכָה וּקְלָלה:

אמר בלשון יחיד ופירשו ראה אמר לכל אחד ואחד¹. ויש מפרשים יהוישע אמר ראה א נכי והזהרו לבך את ישראלי כשעברו את הירדן. ויש מפרשים פי שקללו וברכו שבעשנה תורה כלום נאמור בלשון יחיד (מגילה יב:)².

¹ ראה א נכי. ראה עשרה הדברים שפתח בגין ותקדים אותו³ כי כל המצוות כוללות

ובדברו. שמות נג, כה ד"ה עבדתם. וע"ע רבנו בחיה ובאחד אליהם. ובס' אלל תורה (לקוטי מalarmot המרכז מקחין ויע"א) כתוב בקשיש המופשיט דרשות כל' חיד' י"ה' ואס' כל' ריבם ל'לפיכם' עירש' בדבירותן קון איני יי"ע מוש החירות דברך, הלא נתינה החורה שוה הוא לכל איש עזמור אלל התהוננותה בדור הוא מדורותן כל אחד עזמור וכלל איש ישראל המלה י"ה יש לה מוקן ללי מדורותן עז'ל, ובאותה' (לע'ל א, ח) בר"ה ראה חתמי לפיכם כתוב: זומרו במחלה ראה פ"ט י"ש שב גור. ח) מנשה כדריך (שם ז, יב) לא כל' כי בשעה הירוחש את הירח השאל גור.

ומשה מפי הגדרה. אמרן, והלו מוכחות
שבמשנה תורה[בלאו ייחיר אמרות ומשה מפי
עצמם אמרין עכ' ומושביה פחח בלשון חירר "יאה"
כי עתיד לומר לאם הברכות ווקללות בלשון חירר,
ענין בפירושו גדרין.

3. בפס' הראיש: אהא נגבי. ראה יהוה אני אומר
לך שוחבו, בחור לך לך ואחר שאמר אנכי ה'
אליך, וכוב' באזה'ה: עוד רוחם על הד' שקרוא
ואמר 'אנכי', והוא שעוז כהות י'יאה' כי אתה
שקרוא ואמר לך 'אנכי' הוא רוחם על פביבך' וכו'.

ונכון לאבצעין: דואין, ליל אדר ידרין, והח' -
חטם ימי'ין לילל, אל דה אמאבו 'יאה' לשוט תחיך כי בעדר רבר בון באל-

ראאה ברכה מט

מתקנים נכסה, וכן. (ועי' מוד נעל פראט נמקמי דג ליל"ח פפסוק מס' חמתי חלכו).

ד' אה מני נמי נמי לפיכך קיוס גרכס וקילג'.
 (ויק' ר' פלא"ה י', ועי' מלך מגמולם
 מלון חות' ד') הנקודות מלול'ג' ועד מיל'ז' קילג'ו
 ע' וויל'ז' ועד ק' ג' ולל' עד מל' שאן לפיכך
 מיל'ל. סמי'ו סנכרכות ליין נחלות רק גגמל
 לאדר, וכו' עד מיל'ז', וכקילג'ו נחלות עד פקוק'.

ד"ש והם מומין טמיין יומיין, למנהג עדי ירושלים
רואה נהגי נתן לפניו קיטס נרכשו ו.bn. רואה נהגי נתן לפניו קיטס נרכשו ו.bn.
וצענעל בטוריים, לרעה עתרת פדנויות
שפתה צמחיי ומוקשים חומס וכוי עיי"ט, וגוח
פלמי, מה עניין נהגי כל עתרת הדרגות דזקון
כלמו.

ויל' על ס' דנגיינו לעיל פרקם ימלו (ד"ג 5'')
 נספוק מוכי פ' מלךן) כי לך ספק
 בעתרת הדרגות מהני צהילן", ויה' שאותו לא בון
 חרילה (ע"י צ"ר פ"ט י"ז). משאש פעל ידי'
 טומכה ממחפכם הקלוות נדרכות ע"ח מוכן
 השעון. אזו צהילר, רמה הילן צונערת קדרות,
 ומוה מדע צעל ידי' קיוס סטולו מטאפען בקלוות
 נדרכה, וד"ל. "ועמי נטיל דר' ל"ס נאגה מוד צינור
 נדרכה, וק"ט".

הכלה מומת כל פטש וונן, גס כנ מיין טרוייה לפיו רק לוחם סייס, נזירום כופו למומ ממה, כמו אצמג' (יעמיה כ"ג) יכול קחמו כי סכמי נומוק.

הזה רלה חנוי ונומן לפמיכס הום, פיגו, גניי
נוון לפמיכס מעין "ס'וס", מפער יטיס
סמלדים מל נג שמן לו דעומלו רק כסוס הוא,
ונכו נפלו מטהנו צני לילקס, דיין קמיס ודרך
במדרש (ליקוט סמעווי רמו ממע"ה) לפי
שנומל סקמיס וסמות נמתי לפיך
שנכלס וכקלה, שמי יתמרו יטילן הוליל

ברכה ראה ישא מוח

(הפליטים קכ"ט) בנה כי כן יונוך גדר יכל כ', ווון (הפליטים נ'') כי אין מוסר לירלוין, והוא סמלרומו רלהן המכ" גימטר, פול' נווארקין ר'ענו זוננו פרלנסט, ואכן.

זהו שלומר יתקזב (צ"ר פק"ס ג') מלה טרי
מל הסדרים, מלה טרי מל הוהויס למלני
itch zo rov דלטמגלו ווועל דלטמגוי, ווא נקנלאן
להה חמי, האפכל ננטימות מינט חמי, מטה

ראאה חנכי נמן למילס היום זרכה וקונגה
(חוק ר' פליש ה', ועי' מדרשת מנומנו)
כלהן חותם ד') הרכילות מתלה' ג' ועד מ"ז קלילו
מן וט"ז ועד פ"ל ולע' עד מל' סגן הרכילות
פ"ל. יט' לרמז נמה דוקה מו' עד כ' קיימן
(במומות י"ז) כי יד על כם יה, מקיר ו'ה, וכ'ו
ומן שופר ו'ה' בז' התקללות נועלם, עד ציממות
ורשו כל טמאלך, וויה ובפס כס' (מי' מנומנו)
מגיה חותם י"ט).

וזה שולחניים חלק עיי' חל הדרים כהן וו' כהן, טעל ילי ענומנוויה דטלן (ע"י) אמר (ב') ייגע נס צה נמיות קיליה, ו'ל'.

טעל ילי ענומנוויה דטלן (ע"י)

ומורומו זמומיו ולג' טוד מל' שאן סטולוות
 כי צפכטת וו' נטמוו (צמ"ל) י'
 יט פ"ס לומויו, וו'מיים נמי'ן מלפסו
 ומלהמיהו, וו'ט' נומר צהן זה מקומו, י'יכ'ו
 כי הטולו טולדת וו' נטמוו טולון גיגוות
 ולגן האג'ונין הפקות נומר צהן זה מקומו
 סיינו חי'ן סמסוק נטוליה גיגוות, ולן מומ'ו
 וגרכ'ה גנטהה הטעו עס יטכלן רק צק'ק'וועה
 ארטויס על מלטם, כי (טהלאס ק"כ) וו'ט' נט'ן
 מהר'ות גויס וגו' נטgeo' יטמאו מוקיו וו'מיום
 גיג'ו' (ע'י נט'ל' מדרשת נטהעטן ד' ג' ג' ולו'ו'
 פטראט ב'ר'יס 97 ו' נפ'וק מל'י כלומו).

אלקטו בהיר

הס מאמנויות ורוחניות קאנטוריום, הל' חי' מומלץ וחי' רון', קחו מכם דברים (בשע' יב): בן יצחדר בן בת בן לוי. ולפ' הרכבי' (בן עוקב'ג') שכך רחמים טעלומו שלם חכם שם על מהלכום טרם גמר גורא ז) בקהלת הל חד כבוד, וכיקן פילד ז' בטהרין טרומת חכם טרומת על כזובן דבורי' סיימיס, טרם גמר טרומת' ר' כיב' בן לוייסקן קרלה בן יוכב בן קכתן לו' וחאות... ואה אמור נ שאלל שאלל בעקב'בקש.

ז' תמיון

אזור בעיר

(ז) וְקֹמֵלָה. (ז) וְקֹמֵלָה בְּלִבְנָה דְּבַרְתָּם לֹא מֵאֶחָד כְּשֶׁלֶת אֲנָשָׁה גָּוֹן. (ח) וְקֹמֵלָה כְּנָסָה וְתָבִעָה.

אונקלום

רכז במדבר טז קרח

טו א' ויקח קינה בזיהער בזקחת בר לא ואהפלג קינה בר זכר בר

ה'ז

(א) ויקח קרה. פרטך זו יפה נדרשת" צמלהך רצוי מונומול: ויקח קרה. לך הַת עַמּוֹ נָדְחַד*¹⁹ לכחות נחלה מותך* כנעדכ* נערו על כוכבנה, חכו פלאגס מונקלוט וחלפנגן* מלחך מטהר כנעדך לכחותיך צמלהוקה האה - כה'יך, וכן (ויה כי'יך מוכן לךך, לוכחה חוויך לאפליגן מטהר גני לדם, דצ'ה מהך*) ויקח קלה מכך לרהי סנדראחות בזבבך צדרכיס (ס' - ס), כמו טנהמאן כי'יך קה לה שיין נדרשתו... זהה... משא...

זכור החיים

טט) א. ויקח קלה וגוי. וכך לדמה חומרו וויקח^א), ווזל^ב למינו (כמ"ג י"ח) לך נזמו נלך ני, ולדריך זכ מסר עזמו, כי חכון קלמי^ג כוֹה נלמר מי כוֹה כהולק וומסר סגנולק, וווט כוונתו לומר קדזוויל הונקלום סגנולק, וווט כוונתו תיבם ווותפלג ציטיר אוותפלג^ד), להן ציטור חיכם ווותפלג ציטיר היוזת ווקמי^ה). הילג שכתאנזוס מפיזט כמלוין, נווגס מזרוינס טמא עד יט נעלוא מילין דידייק

אנו בחר

(א) ומ גור מל' לקטן. (ב) פ"י ו"ה כלילו וכלהו ויקם מות קרט, זו חיון, שכך ליין מינעם קרט מס' סה' טלאקם, ולפ"ז"י בילוי. (ג) עסומן לפון מפעלן,DOI מ"כ מס' מ' מינעם קלטן. (ד) דקלין'ז וממאנקן לו' ומילקמן.

אוצר החיים

בגטמות טרי נטע כ' בעמו כס לחותם כתולך
כיזען ליוועזין חן. ד' דע כי כטביה כ' היה סמלוס
ברוח נטע חד צבוי כלולות כל ענפי קקדוכא,
וכחטפיה ונפנס נפנמו כל הגטמות טסיois טלייס צו
ולל שייחו ממענו פגומיים סיון, עד שייתבה נפש
להילאס חביבו וויתלכנא צחמיישו עשר נסיווות
ויתכדר בפסולת יונטמעלן וויהה נטמת יולק
ויתלכנא גאנדר, ויתכדר בפסולת גאנדרותה קאנט
סוח עטז וויהה נטמת יעקב גאנט טום דופי, וכאלו
מה טשייערונו ר' גאנט מלומדים ("צ' פ' ג"). זופריך
דייניך חיינו מעין טופריך דולדס קומלהעד כהן.
פיויכט גאנט סיון זו פסולת קולדס קודס אנטנאל.
גאנליאו הוומרים שכחיהין טום יעקב. וויהו ממעו י' ג'
ענפים, והחד מסס כהו נוי, עטז וזה כעניינו ג'
ענפים גראון קכת ומורי, וקסת כעניינו ד' ענפים
עמלס וויה חזרון ושוויזלען, וענפי וויהר סוח קרטה,
וכנש צען קרטה נאטליגע ענפי קקדוכא ולבקפ
הכטונה ממוקמה פגומו ענפי הקודוטה צאנדריך
נטמטו פאוו כוון נטצת, וכחטול ממוטס למעלס
גאנטונא בענף עטמו טסונן קרטה נטחהה סיון
נקוט קרטם ("טסואן, אין יונכט טסואן מהיר נטולס
לטכרים, אין קסט טסואן מקסט צייני כל דוחא
נדולטו ומעלתו, אין לוו סנטולו מוש לודטו
מקבק"ט זכמס מעלה, ועכטזו בענף עטמו
שאנט קרטה נפנס וויהה צו קרטה, וויה עטפו לדכ'
הלו נס זויס לטוט בענף צען ממען טסואן כוון
לרעט צווטם נטמטו וויהה כל בטולס כוון
לטכרים, וויה טווט חד נצען הולט נס זויס
שלמעלא ממען סאותן צוון קסט נטפה לודטה נטסוטה
שיי מולידיזו, וויה צען צען הולט נס זויס בענף
סאלטן טויז מיענק צווטם צל נפק קרטה הילז
הענרכט פונגמא וויהה צו נקמה גאנט

טערנטה רולבן ככבר נכל כתגעיס ווילק גדוולו לרוזן,
וילק מהמרדיקו ווילק זניילזון ("זניילזון") לומר כי לא
ככלהו לומר כל מהר בגודל נעל מהר ככבר
וואכל סמלוס ווילו ווין ככסונה, ווילמו ווילמו לפוי
וילק פירוט לעורך מערכם הסתירות לפיטול
בכליו (א), ווילמו ווילטס מצו זטעלן וגוי צויזס
הכטערן לפיניסס סוכחות מליגזון ("טעלן") טעל ווילו
בכלה כטערס ("טעלן"): ואלה רהיטי טעלמו (סנדין
טונס קרטה שטעה קרטם זטעלן מולדין וחס
כברתיהם התי שטעלס נאלרטס, אין קחת זטעלס צוי
וילידיין, אין לוו זאנטב לוויס גאנטס, ווילזונ גס אין
וילק טעניך ערנום גאנטס, יעקב זוקע רהיטים וכוי
זיד לכן, וגעניין פאנט נמא ינכח זטעלס קרעים
טטומות כלוקיטס וויל דיא זא הולט זטעלס צעל
אדאלטס ווילזונ זעניך זטעלס זאנט זאנט
סס מגחר להאנז זדריך זא, עד יט נטער
הוילומיס טעניך ערנום גאנטס כלום נכדי חמר אין זי
גאנטולא נזיכנס ולמס יכלול קבדר ג' פטמייס.
לכטערן חור חור טסואן טסוד ג' גאנטיס מסתאי
וילר, כת' כי ענפי קקדוטה הילז כלין וסידר
אטמיהילז גראונט סוח כס צאנטי ומפעני קהוילז הילז
טערנטק ס' ניע מטב ענדוו, וכל חמילז סדר מסדרו
וועטקה טעניך ססואן עטז רע כי יסתלק ממען כה
אטמיהילז, זהה אף קהוילז סוד קילטן הילז יטפנול
אטמיהילז, וזה אף קהוילז סוד קילטן הילז יטפנול
בכינול וויל מדכטז קודטז לסתות נטמיה ("טטמיה")
ווככליו כהה. ג' כי בענף ערנום צו פאנט הון סוח
קודס לטולו צו יד צסוד (וירמי' ג') טיסלך רעדן,

אור בהיר

סמסמך ווילף עטנו לא עטנו, כמו לנו מוקיפין גראיה. יג) פ' גם חומס נקם געגענו. יד) כלומר קחמו געדמת טענו
טטו, ונל' דיאס סטיטו ערמן לילס לפסי מטה, וכוס ווילף. טז) הא נל' נקם חותם לטענו, ובאו מיזיך קסטה. טז') פ' פ' טז'
טז' פ' חומר טסה היי ווועת לנטונג זטס טנעה ומונעה היל' גוירס סט מלפני. יט) פ' היל' שאערק כל טענע סטס ח'ז' היל' קלען
היל' קלען סטס דיטס נטטמו זו. יט') סט' שאערק דעטנו נאפק נלע וטטמו. יט' גערלי' ממה טקון' ג' וגס סט' גערלי'. כה' מהמלוי בכ'
(ולודיע יג' מ'). יט) פ' היל' סטפאנס ל' הארכט, האיל' קלען קרל אנטווארט סטס ווילף.

אונקלום

רכט במדבר טו קרח

לוי ודרון ואבירותם בני אליאב ואנון בר קהת בר חי ורಥן ואברים בני

בן יטרכל (טרכל): ודורן ואבירם. *) בצעיל טרכל
בעט רלוונן טורי צמחיים פימנהן נקמת וצינוי
המינים חומנו נחתפו עם קרם צמחותיו היי
לשען והיו לשלנו (חאה - נמי''), ומכך היה קרט להנוק
עט*. מטה'**, נתקנה על נטיחתו של מלקון בן
וחוויל צמינו מטה' נטיחת צני קכת על פי כדורי
(טרכל) ג' ו' ונטיח וגוי בקכתו הולען בן עיטריה
לטמי (קרם) חי לבק' הרבע כהוי, שאלמר (פושה'
ו' וצני קכת וגוי, עמוס בקדור נטנו צני צני
גדולב חד מנק ולחד כוכן גודל'') מי לרהי ליטול חד
בקמיה נהי* מי צלוני בן ינבר שאו צני לטמורס,
צממלוק ו נקמן אטמוי הקמעט כי שאלטנו וגוי
צמו (ג'א): ח' קפה נמה מנה הקמוא' ב' נטיט טול
צטמונן יומל מל' נטיט טלה, פיל' ג' נטיט ג' טה, נא
מיין סולג נטדיינו דבר זה שמי' נטטע היי נטכ'ו (ב'ב),
טו פטף דיווקו צל בינו כי דבר יוש הוה שלטן ונכיס
מקור הראע סלומי פ' ממלחה ועד טוף, בס סי'ו
סמנועין וסומודיס נטפען נטערם בינו מאה מקור
הקייזה, בס טמרו (פומט ב' י"ד) מי צנק נטץ, בס
לטמי (בס ה' כ"ה) הפלט הנכטפס לח יטטו נטפי פרעעה,
לטמו (בס י' כ"ה) הפלט הנכטפס לח יטטו נטפי פרעעה,
בס טמרו (בס י"ד י"ב) מל' מנו ונעדלא לח מילרים, בס
טי' טמ' טמ' (בס י"ד ד') נטטה רטך וננטגה מילרים, וגס
צממלוק ו נקמן אטמוי הקמעט כי שאלטנו וגוי

במי רוחן כמלתך, והוא גדרו שלרג מנשייה הפלדה, גט זיו
במי רוחן כמכור, ולמה ימ' מזב כמכור מה קרלה נעקר שמקוריו גראט וסס נטפל, וזה חומר שמקורה מלוקה וו גט מסס
הימה תלל מקלטה וסס בטמביו טמו בענבר סכין וסלהיטה ססס גל כי אין מקליינו סקוטלה וויל לו ככסותה גודלה,
ונגענעם גל חמור מען וס לטלם, גלן סי' מוכנים למלר לייך כלל טם אוולנות וויפס פנטם חומר סכ' שוח דמן וויליטס
ק' קלווי שעדא"ה האל פו (המ' טרלט) גל מטה, סי' בס סי' גראט בזינקון ממלטה וועד קווק זאקס קלטס קיס סטמפלל,
כבר פה חווור לח גל ב' רצטען פלטן דה וויטו וואט כלל טרלט, (אורח"ז), ולט"י גלן דמן וויליטס סי'
סטעמיטלסט גולד הקומטיה מה רלה קרט (בד"א): ט) ווילן ומולן קאלטומו בכשותה גודלה קיטילווע עד דלאס כמו צהמאל
מאה ווילטס גס כושאנה, קה גלן בזאנס קיטיא קימינן חמור צילוט ממרגטס וכבר קבל טליו לאיווען מן קליטס נוועלן סטילון,
ועוד מה מעננו עט הכלונגה, נו ייטס דמעט טונמו עטה פלטן אהן גודל ממן, גלן מוחר צאנטס גומלוקס נומליה
לאיזום כוכן גולד ווילן נטבַּל דרכו:) גל סהו ינו ד' לחםיס, גלן אין סטן סי' מילס סל ח'בְּרָה ד': יא(כלוואר זא
הויזם כוכן גולד ווילן נטבַּל בכונגה גודלה, ווילטס גל מייעו צלטעה על הויזם, נטבַּל מילס בעג'ס קפין דעטמו ומולווען

ר' הכהנים

בז' קכט זאכט בטענַה עַמּוֹ צָהָל מִמְטוֹן חֲכָרָן וְקוֹדֶס
לְמַדְרָן וְעוֹזֵיהָלָן, וְלִמְתָה נְחַת כְּסֵיחָוֹת נְלִיּוֹפָן, כִּי
מַעֲשֵׂךְ מְכוֹנִיתָה דְּהַרְןָה גְּדוֹלָה גְּדוֹלָה עֲגַדְנִים, הַסְּ קָן
חוֹזֵר כְּדַין לְמַה שָׁנַּתְנוּ כְּכֻכָּנוּ נְלִיכָרָן מְעַשָּׂה
שְׁעַמְרָס כָּוֹה בְּצַבָּאָה לְהַיּוֹן מַעַשׂ זֶה נְטוּמָה, וּמַעַתָּה כַּיּוֹן
שְׁמַנוֹתָה דְּבָרָי מַתָּכָס פְּטוּרָהָה הַסְּ קָן נְכַסְתָּה דְּבָרָ
שְׁקָרְהָיְזָוּ וְגַם כְּכָנוֹתָה לְהַקְּרָן לְהַלְלָה יְמִינָנוּ דְּבָרָיְזָוּ
הַמְּאָר בְּקָדְמָה שְׁעַמְרָס הַלְּמָה כָּל שְׁצָבָט לְזַיְדָהוֹתָה כָּוֹה,
וְסַוְהָ מַה צְרָמוֹ נְצָרָהָרָן בָּן לְזַיְיָ, וְלֹאֵד שְׁחָתָה קְרָהָה כָּל
יְקָוְעָן נְעַמְנָיו הַלְּגָן תְּפָנָל נְחַיָּהָה הַלְּיָקָנָן הַלְּגָן וְלֹא
שְׁהָרָן לְמֹות לְקָדִימָה עַמְרָס לְיַגְכָּר הַן תְּוֻמָּה לוֹ כִּי
מוֹדָעָת זֶה שְׁגַדְולָן קְדוֹס בְּמַעַלָּה, מָהָה בְּקָרְבָּן?

וָר בְּהֵיר

נדען, וזה הטעים נתקקלן. ^ט ונכח מישוג קוטשייה כ. ריא) ומייקם קללה לך ענמות כללו כן יוסר וגוו. יב) פ"י

במדבר טז קrho רלב

**אַהֲרֹן וְיַעֲמֹד אֶלָּהֶם רְבִיעֵיכֶם בַּיּוֹם
הַעֲדָה בְּלִם קָרְשִׁים וּבְתֹוכָם יְהוָה
וּמְדוֹעַ תַּחֲנַשְׂאָיו עַל קְהֻלָּת יְהוָה:**

קטן בעיר

٤١

ד' החיים

מחר ביר

דנקלוּם

אונקלום

ילא במדבר טז קrho

אָלִיאָק וְאוֹן בֶּן פְּתַח בֶּן רַאֲכָנָן כְּוֵם לְאַפִּי מֹשֶׁה וּבְרִאָה מִבְּנֵי
ישָׂרָאֵל מְאַתָּן וְחַמְשִׁין רַבְּכִי
כְּנַשְׁתָּא מְעֻרְעִי וְמוֹן אַנְשִׁין
רַשְׁקָא: וְאַחֲרֵנָשׁוּ עַל מֹשֶׁה
אָנָשִׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חַמְשִׁים
מִאַתִּים נְשִׁיאִי עֲדָה קְרָאִי מוֹעֵד
אָנָשִׁים: וְיִקְהָלוּ עַל-מֹשֶׁה וּלְ

۴۷

וכו מנה נושא מה זה חווינו בקמן מכולס קריי
מלך עליון ומגן מלך דרכיו^(ז), מה עתה עם וכמו (←
מהחשים והמשיס לרמי סגדראות, רוכן מנצח
רלוון שכינויו וכס שלגיארן שדילור ומקוריו והואו
כו שמהר נשיין עדס^{*} קריין מועד ולכלן כו
חוור (ח ט"י) הילך קרויה בענדא^(ז), וככלזאת נליפתו
שכלון חללה צהו ונמזהו לפניהם מטה חמורו לו טלית
שכלות (ט) חכלת חייכת ג'ויניט הו פפורה^(ז) חמר
כס חייכת כההלו להחק^(ז) עליון, השפער טלית כל מען
חומר חוט חדד כל חכלת^(ז) פופורה וז' שכולות חכלת
לו הפוער לו חוממלה מהו - נדיין^(ז) בני רואבן. רון
שיי ושותאות - מוחדים שבעה... פאק.

ז' ד' ה' ח' י' מ'

עלומו ומי פורוש נולדים שכן כו^ה (א"י) הלו ים זכי עטה
נחח רום ליעקב שמחפllen וכו', והוא פטור טסודר
שיט לו חלק נולדים כבוי וזוו טיחח חפלטו בל וטקה
שלג יונע כה הכתהנו עד עיקר כארות בזיטוק גול
יעתק חכל סקס מעהיקרו יוס קוקה להתרימות,
וכוחו מהלמר הסתנה (סנדוריין ק"ה) מיליכס חומר
ככתוז (ט' ז') מוויזד שחול וועל, וכוחו לדקוק
חו מורי וועל ולם חומר ומעלך כתיעור שחומר צסמויך
כ' ממייה ומיחיכ וכו' כן חומר חומרך כ' מוויזד
ומנטשי, אך נחכוון לומר דבורי כהנתן עזמו שעל
נויות קרט קו מודצה, נזק חמור וועל פירוט נבדל
כטבל מוחם קודס טסורייז טכרי קדום חפלת
יעתק לירוחם ומלה נכתזו בספר כתעליה:

זור בחד

א) שנעקי מכל וכל מטורכו ניינק חיל שגנום היגן לנצח יעהע"ה.

אֲבָל לְמִשְׁפָּחָת הַקָּהָתִי אֱלִיאָצְפָּן בֶּן עֲזֹיאָלִי אָמַר קְרָהּ אֶרְבָּעָה
אֲחִים הֵיו אֲחִי אֲבָא (שְׁמוֹה ו. יְח.) יָבֹנִי קָהָת עַמְרָם וַיַּצְהֵר
וְחַבְרוֹן וְעֲזֹיאָלִי עַמְרָם הַכּוֹר וְכָהֵן אַחֲרֵן בֶּןוֹ לְגַדְלָה
וְמַשְׁחָה לְמִלְכָנוּתִי מִי רְאוּי לְשָׁלָל אֶת הַשְׁנִיה לְאֶת הַשְׁנִיה שְׁנָאָמָר
יָבֹנִי קָהָת עַמְרָם וַיַּצְהֵר אָמַר בֶּןּוֹ שֶׁל יַצְהֵר חִיּוֹתִי רְאוּי
לְהַיּוֹת נְשִׂיאָה עַל מִשְׁפָּחָתִי וְהַוָּא עַשְׂתָּה בֶּןּוֹ שֶׁל עֲזֹיאָלִקְטָן
שֶׁל אֲחִי אֲבָא הֵי גָּדוֹל עַלְיֵי הַרְוַעַן חֻלְקָעָלוּ וּמַבְטֵל בְּלָל
מַה שְׁנָעָשָׂה עַל בְּרוּךְ יְהוָה קְרָהּ.

← ב. ג. עַיְקָח קְרָהּ מֵה בְּתִיב לְמַעַלָּה מִן קָהָתְנוּ (ט, לח)
וְעַשְׂוֵו לְהֵם צִיצָה קָפֵץ קְרָהּ וְאָמַר לְמַשְׁחָה טְלִית שְׁפָלָה
תְּכִלָּתָה מִהוּ שְׁתָהָא פְּטוּרָה מִן הַצִּיצָה אָמַר לוֹ חִיבָּת

שְׁנָאָמָר: נְשִׂיאָה לְכָל בֵּית אֲבָה. "וְנְשִׂיאָה בֵּית אֲבָל לְמִשְׁפָּחָת הַקָּהָתִי אֱלִיאָצְפָּן בֶּן עֲזֹיאָלִי", וכֹּךְ —
אָמַר קְרָהּ: "אֶרְבָּעָה אֲחִים הֵyo אֲחִי אֲבָא, יַצְהֵר אֲבִי וּשְׁלֹשָׁת אֲחִי, בֵּין קָהָת בֵּן לְיִהְוֹת
שְׁנָאָמָר: "יָבֹנִי קָהָת, עַמְרָם וַיַּצְהֵר וְחַבְרוֹן וְעֲזֹיאָל ... וְיַחַק עַמְרָם אֶת כְּתָבָה
וְתָלְדָה לְאֶת כְּתָבָה ... וְכָהֵן אֲחִיר, קָרָה וְגַג וְכָרִי, וְכָהֵן עַמְרָם וְאַלְעָמָן וְסָתְרִי", וּמַעְתָּה, עַמְרָם הַכּוֹר,
זְכָה אַחֲרֵן בֶּןּוֹ לְגַדְולָה, "לְכָהוֹת גַּדְולָה" (תְּנִי אָנוּ, ג). "וְבֹנִי לְחַדְוָה" (תְּנִי אָנוּ, א). וּמַשְׁחָה —
"אֲחִיר" (שְׁם וְסֶם), זְכָה — לְמִלְכּוֹת (כְּדַעַל טו, יא. עי'יש). שְׁהָרָא מֶלֶךְ לִשְׂרָאֵל, וּמַעְתָּה, מַיְרָא
לִיטְרָול אֶת — הַגְּדוֹלָה — הַשְׁנִיה, הַכִּי — לֹא — הַאָח — הַשְׁנִי — שְׁמַבְנִי קָהָת, שְׁנָאָמָר:
"וְבֹנִי קָהָת עַמְרָם וַיַּצְהֵר", יַצְהֵר הַוָּא הַשְׁנִיה, אֲחִיר עַמְרָם, וְהַרִּי — אָנֵי בֶּןּוֹ — הַכּוֹר — שֶׁל
יַצְהֵר, הִיְתֵה רְאוּי לְהַיּוֹת נְשִׂיאָה עַל מִשְׁפָּחָתִי — מִשְׁפָּחָת הַקָּהָתִי, וְהַוָּא עַשְׂתָּה — אֶת אֱלִיאָצְפָּן
— בֶּןּוֹ — הַשְׁנִי — שֶׁל עֲזֹיאָל, הַוָּא עַזְוָאֵל הַדְּבָרִי וְהַאֲחָרְון שְׁבָאָרְבָּעָתָה בְּנֵי קָהָת: הַכִּי — בָּן
קָטָן שֶׁל אֲחִי גָּדוֹל עַלְיֵי ? ; וְמִכְּאָן — הַרְוַעַן חֻלְקָעָלוּ וּמַבְטֵל בְּלָל
— מִינְיוֹן לְגַדְולָה — מַה שְׁנָעָשָׂה עַל יְדוֹ". לְבָרָךְ — אָנֵי בֶּןּוֹ קְרָהּ בְּן צָהָר בְּנֵי קָהָת בְּנֵי
לוּי", נָאָמָר "לְקִיחָה" וְנָאָמָר כָּאן מִה יְחוֹסָן, אֲבָיו אֲבִי, לְבִתְיַיִלִי, לְוָרָם שְׁעוֹת יְחוֹסָל אֲבִי
אֲבִי לְבִתְיַיִלִי לְקָחָל לוּ דְבִים לְחֹלָק עַל מַשְׁה (הַדִּיל), וְהַיְיָ "לְמִבְּצָעָן הַיְהָה פְּחַלְתָּו" (תְּנִי אָנוּ שְׁם).

ג. "וְיַחַק קְרָהּ", דָּרֹשׁ מִשְׁמָעוֹת "קִיחָה" זו בְּדִרְשָׁת סְמִיכּוֹת פְּרָשָׁה זו לְשְׁלֹמִינִיה, שְׁכָן — מֵה
כְּתִיב לְמַעַלָּה מִן הַעֲגָנִין — הָאָמָר כָּאן בְּפֶרְשָׁה שְׁלֹמִינִיה מִן: "יַדְבֵּר הֵי אֶל מַשְׁהָ לְאָמָר, דָּבָר אֶל
כִּי יְשָׁרָאֵל וְאֶתֶּר אֶלְעָתָה וְעַשְׂרָתָה עַל צִיצִית עַל בְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
תְּכִלָּתָה", וּמַשְׁמָעָ קְרָהּ מִפְיָה מִשְׁהָ כָּן גְּדֹרָה בְּרוּךְ אֶת רוח אֲפִיקּוֹרָתָה וּרְוַשְׁתָּסְנָהָרָן, יְהִי. עי'יש.
בְּמַשְׁהָ וּבְדָבְרָיו, וְרָאָה וְרָאָה בְּסְנָהָרָן קוֹ) — קְפִץ קְרָהּ — לְתֹוךְ הַדָּבָרִים — וְאָמַר לְמַשְׁחָה:
"תְּכִלָּתָה שְׁכּוֹלָה — אַרְוגָה וְעַשְׂיוֹתָה מְחוֹתָה — תְּכִלָּתָה — מְצָמָר וְחַלְלָם צְבוּעָ בְּדָם חַלְוָן וְרָאָה לְעֵיל
יְהִי, הָאָ). שְׁבָכָלָה אֲתָה אָמָר לְהַטִּיל בְּנֹפְתָה טְלִית — מְהוּ שְׁתָהָא פְּטוּרָה מִן הַצִּיצָה — מְאֹחר

מִסּוּחָה המדרש
ב. אֵין יְיַחַק אֶלְאָ
מִשְׁכַּת הַדָּבָרִים וּכְיַ
תְּמִשְׁכָּה אֶלְאָ. מִשְׁכַּת
לִשְׁבָּצָע שְׁבָּצָע
תְּמִרְבִּי צְבָּל כְּלָל
דָּמְלוֹאָם אֶבְּרִי תְּמִרְבִּי
שְׁוֹאָל אֶחָרְיוֹנוֹת
קְרָהּ לְלָלָסְמָן בְּגַעַש
עַיְיָ מה מַלְאָקָה
אֱלִיאָצְפָּן בְּאָן ג.

ב.

שְׁגַם מִשְׁכָּה כָּל גָּדוֹלִי יְשָׁרָאֵל וְהַסְּנָהָרָה אֶת אַחֲרֵי בְּמַשְׁחָה
הָוָא אָומָר (א, י) עַיְקָח מַשְׁחָה וְאַחֲרֵן אֶת הָאָנָשִׁים הַאֲלָהָה
וְבָנָן (יְקָרָא ח, ב) קְחָה אֶת אַחֲרֵן וְאֶת בְּנֵי אָטוֹן וְבָנָן הָוָא
אָלָמָר (הַושְׁעָה יד, ג) קְחָו עַמְקָם דָּבָרִים וְבָנָן (בְּרָאִית יב, ט)
עַתְּקָחָה הָאָשָׁה בֵּית פְּרָעָה הָוָי עַיְקָח קְרָהּ שְׁבָדָרִים רְכִים
מִשְׁחָה לְבָמָ.

עַיְקָח קְרָהּ עַל יְדֵי מָה גַּחְלָק עַל יְדֵי אֱלִיאָצְפָּן בֶּן אֲחִי
אֲבָיו שְׁנָעָשָׂה נְשִׂיאָה עַל מִשְׁפָּחָתוֹ (בְּמִדְרָשָׁ ג, ל) יְנִשְׁיאָה בֵּית

שְׁהָוָא לְכָבָד וּלְמַבְצָר, וְשָׁם יוֹשְׁבִי "אַרְמוֹן" — הַיְכָל מֶלֶכְתַּה הָעוֹלָם, בְּשָׁמִים, ה' יוֹשֵׁב בְּשָׁמִים בְּהַיכֵּל
קְרָהּ, וְמַשְׁחָה שְׁמָאֵל לְקָבָל הַוָּהּוּ, בְּעֻנוֹן וְהַבָּא עַל מַה שָׁבָא עַל.

ב. "וְיַחַק, אֵין יְיַחַק" — הָאָמָר כָּאן מִשְׁתַּמְעָם כְּלָשָׁן קִיחָה דָּבָר בְּדִידָם לְמַקְמָם —
אֶלָּא — לְשָׁוֹן — מִשְׁכַּת — אָדָם בְּפִתוּי — הַדָּבָרִים, "שְׁמַשְׁךָ" (תְּנִי אָנוּ, א). קְרָהּ
בְּדִידָם רְכִים נְד — שְׁנָמְשָׁבוֹ כָּל גָּדוֹלִי יְשָׁרָאֵל וְהַסְּנָהָרָה אֶת אַחֲרֵי,
בְּאָנָשִׁים סְיֻתוּן שֶׁל קְרָהּ: "יְמִשְׁשִׁים וּמִאֲתִים נְשִׁיאָה עַד קְרִיאָה מַעֲודָן שְׁמַשָּׁס" — וְאַנְשִׁים —
"מִיּוֹדִים שְׁבָדָה", "קְרִיאָה מוֹעֵד" (שְׁטָם), בְּחַכְמָתָה, וּרְאֵשָׁה הַסְּנָהָרָה עַמְהָ (כְּדַלְלָן בְּסִימָן ג), וְאֵת כָּל אַלְהָה
לְהַסְּמָס גְּכָל הָעוֹלָם" (טְהָדָרָן קִי). בְּחַכְמָתָה, וּרְאֵשָׁה הַסְּנָהָרָה עַמְהָ (טְהָדָרָן בְּסִימָן ג), וְאֵת כָּל אַלְהָה
לְאָמָן הוּא אָלְיִלִי, אֶלָּא בְּרָכָותָרְכוּ, כָּמוֹ שְׁמָצָאנוּ כִּי "בְּכָמָה מִקְוָמוֹ בְּ" (תְּוִיכָּבֵץ, דְּמָלוּאִים,
א) — בְּמַשְׁחָה — "לְקִיחָה בְּכִי אָדוֹם" (שְׁטָם), שְׁכָן בְּמִינְיוֹן וְשִׁיאָה השְׁבָטִים — הָוָא אָומָר: "וְיַחַק
מַשְׁחָה וְאַחֲרֵן אֶת הָאָנָשִׁים הַאֲלָהָה", וְבָנָן — בְּמִשְׁחָה אַחֲרֵן וְבָנֵיו לְכָהָה נָאָמָר בְּדָבָר הֵי אֶל
מַשְׁחָה: "קְחָה אֶת אַחֲרֵן וְאֶת בָּנֵיו אָתוּ" (וְרָאָה עד בְּתוּרָה סִמְךָ) "וַיְיַחַק מִפְשִׁיל הַיָּה מַשְׁחָה בְּנֵי אֲלָרִי
— מִשְׁכָּם וּלְקָמָס כְּמוֹשָׁך בְּעֵדָרָה: אֶלָּא, בָּךְ — אָמָר לוּ הַקְּבָבִיה: "קְחָם דּוּבְּרִים" (תְּוִיכָּבֵץ, ס)
כְּשָׁנָבָנִיא קְרָא לְיִשְׁרָאֵל לְהַשְׁוֹבָה — הָוָא אָומָר: "קְחָו עַמְקָם דָּבָרִים וּשְׁבָוֹא אֶל הֵי, אָמָר אֶל
דָּבָרִ פִּוס וּרְזִוִּי, וְעַלְיָהָם נָאָמָר קִיחָה", וְבָנָה אָמָנוּ: "וַיְתַּקֵּחַ הָאָשָׁה בֵּית
פְּרָעָה", בְּדָרְךָ חִשְׁבָּה וּבְכָבָד נִשְׁמָחָה וּלְקָחָה שְׁוֹהָה לְשָׁם (עַיְכָר מ, ח). כְּלִיחָדָה אֶת הַמֶּלֶךְ הָרִי
"קִיחָה" לְשָׁן הָעָלָה (עַיְיָש), וְכָן (בְּרָאִית טו, ג) "וַיְתַּקֵּחַ שְׁרֵי אֲשָׁת אַמְרָת שְׁפָחָה ...
וְזַמְּנָה אֲוֹתָה אֲשָׁה לְאָשָׁה", "וַיְתַּקֵּחַ" — לְקִיחָה בְּדָבָרִים, אָמָרָה לה: אֲשָׁרִיךְ שְׁאַת מִדְבָּקָת לְגַוּ
חַדְוָה (בְּרִיר מ, ג). וּמַעְתָּה — הָוָי — אָמָר כָּאן: "וְיַחַק קְרָהּ", שְׁבָדָרִים רְכִים מִשְׁחָה
— קְרָהּ אֶת — לְבָמָ — שְׁל בְּנֵי סְיֻתוּ אֲלִי.

"וְיַחַק קְרָהּ", וּכְדוּךְ שְׁנָדוֹרָשׁ לְמַעַלָּה שְׁדָבָרִים לְקָח לוּ קְרָהּ, עַלְיָה וְתוֹאָנה לְצָאת וּלְחֹלָק עַל
מַשְׁחָה, מַעְתָּה, עַל יְדֵי מָה נַחַלְק — עַל יְדֵי אֲיהָה דָּבָר תְּרֻעָה? עַל יְדֵי אֱלִיאָצְפָּן בֶּן אֲחִי אֲבָי,
חַקְוָה (בְּרִיר מ, ג). שְׁנָהָה — מִפְיָה מִשְׁחָה — נְשִׂיאָה עַל מִשְׁפָּחָתוֹ — מִשְׁפָּחָת בְּנֵי קָהָת אֲבִי אֲבִי, כְּמוֹ

דרא — זה — שמהש אומר להם — לkerja ואנשיו אשר אותו, כמה — שנאמר — כאן
ברישת: "הַמְעַט בֵּין הַבָּדוּל אֶלְחִי יִשְׂרָאֵל אֲתָכָם מְעוֹד יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֲתָכָם אֱלֹו יִלְבְּד אֶת עֲבוֹדָת
שָׁכְן ה'" ... וַיָּקֹר אֶת זָהָב בְּנֵי אֶתְנָז, וְקַשְׁתָּם סְמִינָה, לְכָן אֶתְהָ וְכָל עֲדוֹת הַפְּנִידִים עַל ה'"...
מו שמהש אומר לבסוף ויזי, עפ"י. תורתי כאן): "בַּזָּאת תִּדְעֻן בְּיַי, שְׁלֹחַנִּי עֲשֹׂות אֵת כָּל המעשִׁים
לְהַלְלָה, יְיָ לְאַמְלָבִי, אַם כְּמוֹת כָּל האָדָם יָמוֹנוֹן לְהַלְלָה ... לְאַי, שְׁלֹחַנִּי, אַם רְרִיאָה יִבְרָא תְּיַי, וְפַעַתָּה אֲדָמָה אֵת
הַלְלָה וְלַעֲלָה אֶת זָהָב ... וַיַּעֲשֵׂת כִּי אָכַזְתָּא הַכְּהוֹנוֹת הַגּוֹדוֹלה הַיא שְׁהַלְטָתָה לְבִרְךָהּ, לוֹמֶר שְׁלֹבָה מִשָּׁה
בְּחֹרֶבְרָוּ בְּחוֹרֶה שְׁהָיָה מִן הַשָּׁמִים. וּבְקַשְׁתָּה הַכְּהוֹנוֹת הַגּוֹדוֹלה הַיא שְׁהַלְטָתָה לְבִרְךָהּ, לוֹמֶר שְׁלֹבָה מִשָּׁה
מִמְרָךְ, וְעַל כֵּן היה מִשָּׁה צְדִיק לְמִופְתָּה הַהָּר כְּדֵי להַכְּחִית. אַת צְדִיקוֹן (כְּבָרְשִׁים שָׁם), באַשְׁר מִחוֹשְׁבָּי
וְרָאֵל הַיה קָדָח, וְכָאַשְׁר מָאן — אַמְרוֹן חַכְמִים: חַכְמָה גְּדוֹלָה הַיְתָה קָרְבָּן (זְדַלְלָן בְּסִ. ח. עי'יש').
אטְרָעָנִי (גְּנָשָׁא) הַאֲרוֹן — הַיְתָה, כָּאַמְרוֹן בְּחַלְקָתָה בְּנֵי לְיִוְעַבְרוּם בְּמִשְׁמָךְ, בְּמִסְעוֹת (בְּמִדְבָּר, ג.
— לא): "מִשְׁפְּתָוחָת בְּנֵי קָהָת ... וּמְשֻׁרְתָּם, הַאֲרוֹן ... וְכָל הַקּוֹדְשׁוֹ", וְכָמוֹ שְׁהַכְּתָבָה מִפְּרַשׁ הַוְּלֹךְ (שָׁם ד.
— כ.). אַזְכִּיר קָהָת נוֹשָׁאים בְּמִסְעוֹת אֶת הַאֲרוֹן וּכְלַי הַקּוֹדֶשׁ. וּבְכוֹרָה קְדוּשָׁה וּבְכָרָה הַיְתָה יוֹתֵר מִשָּׁאֵר
בְּכוֹדּוֹת הַלְּוִיִּים שְׁנָאָוָה אֶת קָרְשִׁי הַמִּשְׁכָּן וְאֶת יְרִיעָתוֹ, שְׁנָאָמָר — בְּחַלְקָתָה הַעֲגָלוֹת לְלִוְיִם לְמִשָּׁאֵר
מִשְׁמָךְ בְּמִסְעוֹת: "וּלְבָנִי קָהָת לְאַנְתָּן, בְּיִעְבֹּודָת הַקּוֹדֶשׁ עַלְيָהּם, בְּכָנֹז יִשְׁאָוֹ", הַם נָשָׁא אֶת
מִקְדָּשִׁים בִּיטּוֹר, וּבְחִיבָּה יִתְרֹחֶה, בְּכָתֵחַ, וְלֹא בְּעֲגָלוֹת. וּבְרָחָה בְּנֵי צִחְרָה בְּנֵי קָהָת — הַיְתָה, מִנְרָאֵי
אֲרוֹן, עַל כֵּן היה כְּבוֹדוֹ גָּדוֹל בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל, וּבְשָׁאָמֵר מִשָּׁה — לִיְשָׁרָאֵל אֶת מָה שְׁצִיחָוּ הָיָה לוֹמֶר
שָׁם: "וַיָּנָתָנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּפִלָּת", מִיד צָרָה — לְאַשְׁוֹר (ועי' מד'ם, א. סְנָהָדרָן שָׁם)
— וְעַשְׂוָה מְאַתִּים וּחַמְשִׁים טְלִיחָות — שְׁכָלָן עַשְׂוָות הַוטִּי — תְּכִלָּת, וְנַחֲטָטוֹר בְּהַן אַוְתָּן
אֲתָאִים וּחַמְשִׁים רָאשֵׁי סְנָהָדרָהֹת — אֲשֶׁר מִשְׁכָּן קוֹרֵחַ אֶלְיוֹן בְּדָרְכִּים (כְּדַלְלִי בְּסִיםְמִן ב., עי'יש').
הַלְּוִוק אֶתְהוּ עַל מִשָּׁה, וְהַמִּן — שְׁקָמוֹ — אֶתְהוּ — עַל מִשָּׁה, שְׁנָאָמָר — כָּאן: "קָרְחָה ... וְתוּן
בְּרִיכָּר ... וְאוֹן מִן פְּלַת ... וַיַּקְרִמוּ לְפָנֵי מִשָּׁה, וְאַנְשִׁים מִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חַמְשִׁים וּמְאַתִּים, נִשְׁיָּאִי
דָּדָה, קְרִיאָי מְרוּעָד, אֲנֵשִׁי שָׁס", וְאַנְשִׁים שָׁס, "מִיוֹחִים שְׁבָעָדָה", "קְרִיאָי מוֹעָד" — "שְׁהָיו יְהוָה
בְּכָרְבָּנִים וּלְכָבוֹעַ חֲדִשִּׁים", "אֲנֵשִׁי שָׁס" — "שְׁהָיו לְהָס שָׁס כָּל הַעֲלֹתָס" (סְנָהָדרָן, שָׁם). בְּחַכְמָתָם, וְכֵדִי
לְאַשְׁׁזָן אֶת לְבָכָם בְּדָרְכֵיכֶם — עַמְדָה קוֹרֵחַ וְעַשְׂה לְהָס מִשָּׁה, כְּדֵי שְׁיָהָנוּ מִמְנוֹ וּשְׁיָהָנוּ בְּסְנָהָדרָן כֵּן:
"הַיְתָה לְמִתְהָלֵל תְּלִמְדִי", עי'יש'. בְּטְלִיחָות קוֹרֵחַ וּנוֹתָה, וּבְמִשְׁתָּה, כְּיִ "אַיִן חִשְׁתָּה בְּזִבְרוֹת" (חוֹלִין ד.), אֶלְאָ
אֲכִילָה וְשִׁתְּהָה" (שם), כְּיִ "גְּדוֹלָה לְגִימָה" — שְׁהָיָה — מְרַחְקָת אֶת הַקְרֹבוֹתִים מִלְּקָבֶת אֶת הַרְחֹקוֹתִים

בاضיות אמר לו קרי טלית שבללה הכלת אין פוטרת עצמה ארבעה חיטין פוטרות אותה בית מלא ספרים מהו שヒיא פטור מן המזונה אמר לו חיב במויזה אמר לו כל התורה בלה מאמטים ושבעים וחמש פרשיות איינט פוטרת את הבית פרשה אחת שבמזונה פוטרת את הבית אמר לו דברים אלו לא נצטווית עליהם ומלבק אתה בודאן הדא הוא דכתיב זיקח קרבן אין זיקח אלא לשון פליגנא שלבו לךו וכענין שנאמר (איוב טו, יב) 'מה יקח לך'

וכל יכולה מתכלח היא"? אמר לו — "משה" (תנ"ו כא, ב): **ח'יבת בצ'יצ'יט**, אמר לו קrho: טלית שבוליה חבלת אין פטרות את עצמה, ואילו — ארבעה חוטין — של חבלת עם עוד שלשה חוטי צמר לבן ופושט (דוברי האמור כב, עיין לילוי ז, ה) — פטרות אורה? ! וגם על מזות קביעה מזווה על פתח בית שאלו וקנטור קrho למזהה (ירושם), ואמר לו: **בית מלא ספרים** — ספרי תורה — מהו **שייא פטרן** מן המזהה — על פתחו מאחר וכוכו מלא ספרים שבhem תחובות הפרשיות הנכתבות במזהה הנינגן בכל בית על הפתח? אמר לו — משה: **ח'יב במוזהה**, אמר לו — קrho: **"כל התורה כולה — שיש בה — מאות ושבעים וחמש פרשיות עני בחזרות בסוחרים".** אינה פוטרת את הבית, ואילו — פרשה אחת — או **"שתי פרשיות"** (תנ"ו כא) — שבמזהה, פרשת **"שמע"** ופרשת **"ויה אם שמעו"**. שנן תחובות בה, בכך היא — פוטרת את הבית? ! וכך עמד ולגול בפרק זו על כמה וכמה מצות וואלהות שבתורה (ע"י ירושם). עד אשר — אמר לו — קrho למשה: **"דברים אלו — כולם, שצויות והוזרת במדבר מפני הקבר" קrho עליון — לא נצויות עליון — מפיו — ומלבק אתה בודאן"**, והרי כאמור **"אין תורה מנשימים**, ולא משה נביא לא אהרון חתן גול" (ירושם ש'). שהרי כל רגנו של קrho לא היה אלא על המנויים שמיינה משה לגרולה. כונרש לעמלה (נסמן הקודם), ובכך בא עתה לעדרה. שאין ذיך תבלת כששתלויות כולה חכלת, ואין ذיך מזותה כשabitati כלו מלא ספרים ואין ذיך למנות לגדולה ולקדושה אنسמים מישראל בזמנן שכל ישראל קדושים. ובמה שהוא אכן אומר בפרשה למשה ולאהרן: **"כִּי כָל עֲדֹת כְּלֹם קְדוּשִׁים וּבוֹכָם ה'"** (ודאים ו/or), הדא הוא דבחיב — וזה שאמור הכתובean בא ב תחלית הפרשה |: **"וַיַּקְרֹב קְרֹחַ"**, את פרשת ציצית שלמעלה מכן לך לו כדברי קנטור על משה ועל אהרן, ובדברי מינות ומחולות.

"דבר אחר" ("יל"ש כאן, תש"ט): "וַיֹּאמֶר קָרְחֵה (ונורו' כאן). אין — לשון — "זַיְקָחֵה" — זה — אלא לשון פליגא, לשון הפרשה דבר ממקומו (כמו "וַיִּקְרֹב לִי תְּרוּמָה"), חלק בשבליל הילך, לומר — שלבו לקחו — להחפה ולטוע מדבר האמת ולכפור בה. וכענין שנאמר — ברבבי יוכחת אליפז החתימי לאיוב על הרעומותיו שהוא מחרעם על הקב"ה: "מָה יִקְרֹחַ לְבָרֵךְ" — למה וה לבך מפושע ווועך למחשבות זרות (יעין רש"י ע"ה' כא), וזה מה שהיה לקרת, שבעל עזה ותכמה היה אלא שקנתה לבו על מנויו של משה לגדולה את האחים ולאוותן, לקחתו לפירוש מדרעתו ללבבו באמת, ולהיותו לבו חלוק על הקב"ה ברוח אפיקורוסת, כאמור.

מסורת המודרך
ארבע חותם פוטוות
אוותה ספרי שליח קטן,
חצאי דבורה. עין נינה
לה. בחרוריה (הבלבול)
כל החותם בלה
רע"ה פרישת עין
וירושלים שבת פס"ז
ח"א, ס"מ סופרים פט"ז
ג. שיטוב כב. אחריות
זרע"ע או. עין ויקח
אלל'ן שונ פליינן מאני
כך לא. ל"ש כ"ה חן שנן
עין זוהר ח"ז קע.

וְזֶה אָמֵנִיה

היו יישראלי אומרים לכבודו עשה קרה זה, ולא היו יישראלי נשבচן אחריו. לפיכך היה חולקים על כל דברי משה רבינו עליו השלום, ועל הכהונה בכלל, והיו דיסים היריני חולק ונתקנתן על נשיאתו של אליעזר ולבסוף הוא עירק, והמשיך אחיזו דתן ובבירם. דבוריו:⁴⁹

השואן אין גזענו ש-ב-ג' לא קיים יותר;
אבירם ביחיד, שהרי סיבת המחולות היה
דוקא בקרח, ולא בדוחן ואבירם.⁴⁶
מכל מקום עם טעם זה הוצרך לטעם

הראשון – מפני שהוא דתן ובאים שרים אצל קדרמן לעיל⁵¹: ו' והגבישן מליות שכונת תכלה. מסכימות המקוראות לדשין (ומולקע קיט ס. שסמכים פרשה זו לפerset ציצית (נעל טו-ל – מל). ואם תאמ', ולשאלו⁵²vr כך בלא שלבשים. יש תרין, כדי שיראו ישראל חורש, מאחיהם וחמיות אנטזים מולובים בתכלת, יזרעו הכל אשר חלק על משה⁵³. ואם לא היה רק בשאלת בלבד, אחד היה יודע המחלוקת שנחנק עליו, וועשרה לא הילך נתקדש בקשרו העקר, ודתן ובאים שהחפכו עמו בשביב שהו שרים בסמכים להם. שיך

שדי ייחוך ורו: **ה** התהילו לשחק. ואם חומר, וקרח מה **ג** – היה סבור, אם טלית של חכלת פטרורה מן הצעיצה – שמא משה גם כן ישיב שהיא פטרורה. ואין כאן מקום למחולקת של יהודים⁵⁴.

חביב מיתנה, ואינו מוטב בהזדמנות, וזה, ודבר פשות הו". ואנשיו עיר נרתת יוכחו, שאע"פ שהסתור לעבד עד צ"ג, וארם (46) כי קrho נחלה על משה לא מושם סיבכה זו, ואדרות שתרן ואבירם נשאלו רותם של לעלעטן, ואילו רותם ואבירם נשאלו על משה לא מושם סיבכה זו, ועוד אחות שקרה הוא הסיבה למחלוקת עם משה למשה לרשותם (רבידרין 123). ראה וכן א"א שמות פ"ב והרעה ק"ב המוסכוב[ראה בח"א לטנחרין קט : א, רס"ו] שביאר עפ"ז את אבירם ומאתאים חמישים איש שם המוסכוב[ראה בח"א לטנחרין קט : א, רס"ו] שביאר עפ"ז את העונשנים השווים שהותלו על קrho ונערתו. (47) אלא אבל אחד שיש סיבכה לעצמו, ומה שירק לומר שהחוארו "יעיר" ו"ונשנו" ע"פ[רשותם השווים זה בוה כלל, ואיניהם בגדר סיבכה ומושבכוב]. (48) שלחליך על הכהונה[באע"פ שעicker סיבכה של קrho היה גשאותו של אליעזר]. (49) ומשם כהונתו, אשר קדשו לדש"י למד שקרת חלק רק על הכהונה, וכובור בר"א של איזה לו קrho לחולק על של נחאה לא רק להקריח קדשו מהוון בעומס הכהונה, וקורח מן נזרה השני לעממת, ולפיכך הכהונתו, מאחר ששארח היה קדום מטהו על רבר הכהונה. (50) שאנום משפט רואבן, אלא משאר אמרו שבוראי לא היה להקריח לחלקם עם משה על רבר הכהונה. (51) ומיון זה בר"א. ובכאר בשורה הקשה על רבר, וח"ל: "ודבריו תמהות, ודזקן גבי רותם שביטים. ואבירם מרורן בן צחיהו שכנו של קrho (תנ"חומה אות ד') מושם דלא לךו מוחות לשורת כהונתו, אבל המאתאים וחומישים איש שלקחו מוחותה, נימא נשתחפכו עב קrho ממש שם שהו רוצחים לשמש כהונתו, ולא ממשום שהו שכנים". וכן המזה"ל "ונפהח" אל לטנחרין ט"ז, ב"ה[בותח: רותן אבירם היה חולקם חמאת מועות הדגול והקשחה, כי היו בעל מחלוקת, ולא היו מבקשים מהרין איש לא לדי הפעמים כהונתו, ע"צ". (52) קrho אמרתת. (53) קrho היה מעוניין השכל בידוע מוחליקו עב ממש, ובאי-אפשר צערתו של מוחליקו, בשם "שאן לך רבר שנמשכים אתייר בו המחלוקת" [לשונו בח"א לטנחרין קט : א, רס"ו]. (54) כי בפשטות כוונת קrho היא חולק על משה בר"י צערית, ומנא לו. ממשה לא יוכב עמו.

המברב

ש"י

(גְּרֹתֶתִים מֵפָ, ו) וְנַקְבָּלָן הָלֶן מַד כְּנוֹדִי,¹⁷ וְזַיְקָן שָׁמַוּ עַל קְרֵם, נַמְתִּיקָס עַל סְדוֹקָן
צְדָכִי קִימִיס, טַנְמָה (דְּשִׁי' הַ, ו, כָּב) צְנַחֲקָף כָּן קְרֵם צְנַחֲקָף כָּן קְהַט צְנַחֲקָף
יִטְלָלָל: וְדַתָּן וְאֲבִירָם.¹⁸ צְבָבֵל שָׁהִיל צְבָבֵל רְלוֹעֵן שָׁרֵי גְּמַנִּימָה, טַנְמָה נַקְהַט וְגַנְיָה
סְמוּנִים מִינְמָה, נַמְמָפּוּ עַס קְרֵם גְּמַלְקָמָה, הָרָא נַעֲשָׂעָה הָרָא נַעֲשָׂעָה. וְמָה לְהָא קְרֵם עַל
עַס מְהָה, נַמְלָאָה¹⁹ עַל נְסִיחָוָה צְלָל הַלְּפָנִים כָּן עַוְholָן, טַמְנִיאָה מַסָּה נְטִילָה עַל צְנַיְּקָה עַל
פִּי דָכְנָה. הַמָּר קְרֵם, הַמִּי הַנְּכָנָה פָּיו, טַנְמָה (סְמוּנָה ו, יִתְהָ) וְצִיְּקָה וְגוּ, עַמְלָס
סְכָכוֹ, נַעֲלוּ צְיִי מַגְוָה גְּדוֹלָה, הַמָּד מַךְ וְהַמָּד כְּנָן דָוָל, מֵי לְהָוִי לְעַטָּול הַמָּה קְבָנָה, הַמִּי
שְׁמִינִי כָּן נַהָּר, סְהָוָה צְיִי נַעֲמָרָס, וְתוֹהָ מַהָּ נְטִילָה הַמִּי סְקָנָן מַכְוָלָם, הַלְּיָי מַולָּק
עַלְיוֹ וּמַמְנָלָה הַמִּדְכָּרִי. מָה עַהָּה, עַמְדָה וּכְנָם מַלְמִיכִיס וּמַמִּיכִיס לְהַזְּכִיר מַנְדָּלָהָוָם,²⁰ וְרַוְקָן
מַמְכָּבָן רְלוֹעֵן שָׁכִיעָיו, וְסָס הַלְּגָוָר כָּן שְׁלִימָר וּמַפְּלִימָר וְכַיְוָה גַּז, אַנְמָמָר נְשִׁיחִי עַדְשָׁ קְרִימִי
מוֹעֵד, וְלַהֲנָן הַמִּי הַמִּזְרָח (לְשָׁלָל ה, מַז) הַלָּהָ קְרוּמָה, וְזָהָבָלָן מַלְיָוָת סְכָלָן מַכְלָת,
כְּהָוָה וּעֲמָדוֹ לְפִי מַהָּה, הַמִּרְיָה לוֹ טְלִימָה צְוָוָה כָּל מַכְלָת מִיְּנָמָה לוֹ פְּטוּרָה, הַמָּר נַאֲסָה
מִיְּנָמָה,²¹ הַמִּמְלִיכָּו לְמַמְקָע עַלְיוֹן, הַפְּטָרָה צְלִימָה כָּל מִין הַמִּלְחָמָה עַל
מַכְלָמָה פּוֹטָה, וְ

זר ארי

קרח ודרון ואבירם, ולומר י'יקחו קרח דרון
وابירם', ומתרץ' בשביל שהיה סמוך לקרה
בחנייתו וכור', והשתוא אתא שפיר', שלא עשה
הרי' ניאורם צערן, שלא בזב' היה ואיברם בר
מרגלים. לכן כתוב "בסודם אל תבא נפשי",
כלומר כל עצמן שהיה להם — הן במעשה
זמרי הן במעשה מרגלים — "אל תבא
ונפשך"²⁵.

ונמשן אחר צדקה, ולא היה זו אביזר או ערך.³ והוקשה על רשות⁴⁰, אך אין מה ראה קrho שהיה חולק על משה, בשלמה בלבד כי"⁴¹, הינו או מרים שקרחה רשות ההי, ומשם רשותה היה חולק על משוח⁴². אבל השטוא קשה, רודריך⁴³ הוי לכחוב ולכלול אותו ייחד, אך בסביבה שהיה נמשכן אחריו, רדמה לי מיטיה מה לי מוסות, שניהם רשעים, דרבבי רורב ודבריו התלמיד דבורי מי שומעין (פמאנין ט).⁴⁴ שרוכן המפתח את שמעון לעבד עבורה וזה, והולכים שיביהם לעבד עבורה זורה, שניהם שווים, ואין לחלק בינהם.⁴⁵ אלא מה ראה ההו לכחוב זיקחו, לכל בולם ייחד – ויתן ואבירותם בשבייל וכיו'. פירוש, והוא בין מיחסו וכיו'. פירוש, מנא דין להתקשותם³⁶, שמא אף על גב שהוא מיחס את האדים לעמלו והשיבותו – אין מיחסו לאחר אריה שראל, עד שאנו מקשה שהיה לו ליחסו אותו במקומו הוה אחר יעקב³⁷, שהרי כשהואה מיחסו אותו על הדוכן (גדי, ה, כ), ועל כרחך הינו טעם מנני שכא להחשיבו, ולכך מיחסו אחר שראל, אם כן אין לאו תפלותו ראי ליחסו בכאן עד יעקב³⁸:

(35) וכן רשי"י [בפרשות וח"ן] מעשה זמרי, כי בפשוטו של מקרא יש לבדר שמדובר בחטא המתיחס לשלטונו יותר מאשר לשאר ישראל. (36) לאלה כורין בז'וקוב". (37) ערכאנש שלחה "מנאלל". (38) וכי שכיאר ברישאות ד'. (39) כמו שנאמר [בראשית ט, ב'] "וַיֹּאמֶר שָׂם וַיְפַת אֶת הַשְׁמָלָה וְגוּ", פירש רש"י שם "אין כתוב יקחו", אלא יזקוח, לימוד על שם שנתאמץ במצוות יותר מיפוץ". (40) בא לבאר המשך ביררי רש"י "ומה ראה קrho להלוך עם משה, נתקנה על נשיאו וטורו". (41) בלשנابر שקר היה יותר עזקה" מאשר שאר בני רドס שהצטרכו אליו. [לט"ז] יאמר יקוח?". (42) דרך הרושעים לפץ בוגר ממכור, ובוגמאות בגנו"א שמוטה ב"כ ערודה 128. (43) רדרערן – פרשו שונא עאעפ' שקר היה עזקה, אך אם קrho חקל על משא שברשותו, עוזני היה לפ██ק לר' יקחו", וכמו שמאבר. (44) בוגמאות בסוכנותן כן. שהונח שורה טוינע עננה וזרע שיטית את הירושא לאבל ענץ הרעות. (45) כפי שכח

גור אריה

פיטורים מאותו המלוד להם תורה, כי איןם צורכים שום אמצעי, שכולם חכמים ומשמעו מפני הגבורה (פעוט, כ, "אנכי" (פ"ז פטוק ב)). ומה צריך לך לאציגו⁶⁴, ומה שפישר רשי' שלא היו חולקין על משה רק על אהרון⁶⁵, על ברוחן המקומם פטור מן המוזה⁶⁶, לפי שהמוחה צוה ה מקומות לקובע על מוזות ביתינו, כמו שנאמר (ר' יוניס, ג, ז-ט) "וכתבתם על מוזות ביתך ובשעריך ודברת בס' בשבק בביתך", כדי שיה האדם מדבר בדברי תורה תודר⁶⁷. הרי כמו שנאמר ביצחית "זוכרים ועתים את כל מצות ה", נאמר במצוות יושננים לביך בלבד⁶⁸, והז' חולקים על המעשה, ועל התורה שהוא משלם משלם למשה⁶⁹. ככלומר בשבי ובעיריך", לומר שיצחית היא שגורם למצות המשאה, והמוחה היא לקובע בנו תלמוד תורה. ואם הביא מלא ספרים אין צירק למזהה — הנה כל ישראל מלאים תורה וגבורים, אין צירין למזהה. ככלומר, שהם שטהטיב שיא כולה תכלת פורה מן חוט

↳ יש לפреш גם כן שני הורבים הוי על משה ↳

(60) לשונו בתפארת ישראל שם [סת]: "זהה קrho החשב להפאל את משה בעשותו, לשאלו אותו טלית שולחה תכלת פורה מן הציצית או חיבור ביציצית. וסביר היה כי בוראי משה ישב שעדי פורה, כיון שולחה תכלת... למה לו חוט, ואו דינה משיב לך חוט כהן אהרן נובל". (61) כאמור בתנומתא מירוח לביר בערם, אחר שכולם דראיים להרבים, מה להם כהן אהרן נובל. (62) כאמור בתנומתא בגין אות ב. שאף מברך שאל קrho. וכך השמן המרטש: ביטת מלא ספרים, מורה שיא טטר מן המזהה. אמר לו (קrho למנייע) כל התורה בטהלה בטהלה כל מה שבעם וחמש כל מזהה רבינו לרקיון חביב במזהה. אמר לו (קrho למנייע) רשותה את הבית, ושוט פרישות שבמוחה פורתה את הבית. (63) לפי פרשיות שיש בה, בולן אין רשותה את הבית, ושוט פרישות שבמוחה פורתה את הבית בטהלה כל קבעו בנו תורה השית' וכובתיב במזהה זיברכם לבשubar ביבוק נוי וכובתיב על מוחות בטהר ובשעריך, והוא סובר (קrho) כי בית מלא ספרים בחדרי פטור מן המזהה, אחר שמותן המזהה בטהר כל בנו תורה השם תיבר, והרי הבית כולם מלא ספרים. והוא ר מבץ הלכתי מוחה פ"ז הדג' שביר ביבר המזהה מכיריה לאדם את חירות השם, וגורות לאלם שיעיר משות שיחורי יהבל המגן, ריעש אין דבר העמדר לעולם ולעלמי עליימן אלא יידיעת צור העולם, ומיד הוא חור לדעתו והולך בדרכי מישרים. הר' שוג' הרומב' ב' יואר שמותה מעוררת את הידנית (חלילומ), יותר מאשר את המעשה בפועל. (64) לשונו בתפארת ישראל שם [סת]: "יבאשר ישוב לו מטה כי בת מלא ספרים פטור מן המזהה, שכ' היה לדי דעתך, ואמר אטן קם להו לנו אטן בירוק לקלת תורה על דוד להשליט יושאל בתורה, שורי יאנש אל יוניגן לא שמוות כ, ב-ג, ואן אונ ציריכים שתקעבו בו תורה על ידי משאה שמענו בסוני אונגי' ולא היה לך" (שםות כ, ב-ג). ואן אונ ציריכים שתקעבו בו תורה על ידי משאה שחויה הייה, כמו שאין בית שואה מלא ספרים ריריך תשקבע בתורה על ידי מוחה יהודית". (65) ר' ש"י פסוק ג' ב"ק לחיק אותה מלבדות, לא היה לך לברך אהיריך ביהונא, הר' שرك חלק על בחנות אהרן, ולא פירש — אבש קrho אמרו משה שחויה לא נצטה על מלכות משה. וכן מבואר בור'א אות י. (66) פירש — אבש קrho אמרו משה שחויה לא נצטה על מנת אדרן לכבודה, וממילא בהם חולקים על תורהו של מתריה, כי אמחר שכ' התורה כללה... בטענה נתקחה אהרן, ואן בד' מקצת, ואם בפ' במקצת — הווא כופר בכל התורה" [לשונו גור'א שמות פ"ב אוות ג, ושם העדרה 9]. (67) וקחד אמר להרי"ו "הר'יו חולק עלי' ומובלט את דבריו" נריש ריה ודרן ואברם... וראה אהן. וואה באו יג' שמברא שם מוציאים משאה רבנה, וגם שמכרא. (68) ילב"ר — בלא אהרן, אלא הלמוד ומהעשה שניהם משאה רבנה, וגם שמכרא. (69) בגין מריגש הנזאי שמלמד ר' הלימוד גדר, שה תלמוד מביא לידי מעשה, ואעפ' שבורר הוא שולhim' בדין למד' מעשה, והרי אמרו [קדושים] מ' שאמר [רבאשitis מא, מ] זיך הכסא אגד מלך [ר' ג' שמות פ"ז העדרה 9], ודבר זה מטהי התורה, ואין כאן מקום זה. הר' מבואר שhort והתכלת הוא המורה לקים שאר המצות.

גור אריה

ואם היה סובר קrho שהוא חייבת, ואם כן מנא הקרכנות⁷⁰. ומשה רבני הוא היה שומר מפני הקירוש ברוך הוא התורה והמצוות, וממלוד אורום לשראל⁷¹. ככלומר שכמו שמנוע עיקרו ולא יהיה להם מקום להלijk, וודרך לומר שכבר שמעו ממשה שהיה (פטורה) (ח'יבת), מביא זה איה שאין צדיכין לשניהם, לא באו חולוק על משה, והביא ראייה מן טלית המשאה, לפי שמצוות ציצית גם כן נתנה תכלת פורה, והיה רוצה להשיב אם כן אין צדיכין אנו להן גורל. [ז' כמכו שטלית שכולה כל מצות ה/ ועתימות⁷². ואמר קrho טלית שכולה תכלת פורה מן הציצית, היכי נמי כל העדה כולם קדושים" (פ"ק ג, ראן אונ צדיכין להכחן גודל...]
◀ הנראה לומר, שלגמרי היה קrho מודה אותו יחד, לפי שראה קrho כי שני אוטים, משה ואהרן, האחד מיהיר בעבודת הקדש ברוך הוא, ואן אונ צדיכין כל כהן גורל, והוא מיישר

(55) הר' הדבירה והזכינה מורה פטורה ממציאות, ובמברא בטענת קrho עצמה. (56) מה שמנריש הגריא שמשה ואהרן היז א"ח'ם, מבואר להלן בהאות יג' שיאן לשין אחים ליטול כל הגROLAH. (57) ר' ע, שבתפארת ישראל פ' כ' הקדרש המליך את כל הפרק באדר את תענת קrho, ובוחן וברינו כתוב שם [סת]: כי שני דברם, שהם הלימוד והבעשא, היו לשני אחים בכובדים... ואהרן כהן גודל מביא לידי העשא, כי היו עכברין הקביה ע"י עכברת הקרכן... על יד הוו עובדים במעשה אל הדש יתברך, וזה עכברת הקרכנות. (58) לשונו בתפארת ישראל שם [סת]: כי משה היה מכך התורה ולימודה לכל שראלא... שהה מקבל תורה מנ השמיים. וראה בו"א שמות פ' ליה' אות ה בビיר או רשי' שם ז' כב' בצלאל לעשת חוויללה כלים ואהיך משכן, ובצלאל סבר להר' הופר, שכח שם: "בעינן העשה יש להקרים השם הוא שומרת הכללים, ולפיך בצלאל אשר היה מונה על המעשה, או אליו הדרעה לעשת את המשכן קדם. אבל משה ודקה מונה על הלמוד בלבד, והיה זו עיר המשכן, והוא הלמוד איך יצחה, והתחל בכלים חוויללה כי הם יטור מיהשכן, ובפי שביר קדום לב', אבל עין העשיה — מה קדום במעשה — נשכח הימנו, עד כי בצלאל, המירוח לעשיה, האזכיר אותן... כי משה מיהיר לתלמוד ולא למשאה, ובצלאל לעשיה. כלל הדבר, למשה בא הדרעה לעשת את המשכן, לפ' שהה הוא מיהיר אל הליום... ובצלאל המירוח על המעשה". (59) לשונו בתפארת ישראל שם [סת]: ליכך וזה מודה אהרן אל חוט של תכלת, כי חוט של תכלת מביא לידי מעשה, דכברם ואברם כל כב' השם והר' שברא שטלית דומה לבסא בבר, ועל ידו שירא את התכלת יזכיר ויעשה את כל השם, מנהרות מג': מפני שהתכלת דומה לבסא בבר, ועל ידו שירא את התכלת יזכיר ויעשה את כל מוחות פ' יא ה'ב: "תנו שם ר'ם, וזראים אהן, אין כיביך כאן ידרוי משמע דקי על אותה מצחה" (פ' משה). לא' יזראים אהן, מגיד שכ' המקיים מצוח עציית כי אילו מקובל פניו שכינה, מגיד שהתכלת דומה לים, והים דומה לעשבים... דומה לבסא הכרב". הר' שברא שטלית עוסק בדוחט של תכלת, ושם בתפארת ישראל פ' כ' כתוב: "ויתעם התכלת בבראו י' בירוחטלי שם, מנהרות מג': מפני שהתכלת דומה לבסא בבר, ועל ידו שירא את התכלת יזכיר ויעשה את כל מוחות פ' יא ה'ב: "绍� זונגה לבסא בבר — מביא לידי מעשה, שעיל ידי המעשה מקובל עליו גוורת המלך שגור עלי, ורק התכלת הוא זונגה לבסא, כי הכסא הוא עצם המלכות, כמו שאמר [רבאשitis מא, מ] זיך הכסא אגד מלך [ר' ג' שמות פ"ז העדרה 9], ודבר זה מטהי התורה, ואין כאן מקום זה. הר' מבואר שhort והתכלת הוא המורה לקים שאר המוצאות.

אונקלוס

ב בני רואובן: וקמו לאפי משה ונגבייא מבני ירושאל כאטן ותקשין ורבבי בנטהא
ג טערשי זמן אמשין דשמא: ואתבגעשו על משה ועל אחרון ואמרו להן סיילן ארי
כל בנטהא בליה קדישין ובניהון שראי שכעטנא די' ומוא דין אטון מתרברבי

גור אריה

המשל מן המזהה על תלמוד תורה, שדין תיבן לומר "בני רואובן", שלא יתכן לומר על אחד מהם, דלמה לא היה חילק על זה כמו על שניים או שלשה בניים, והם בני אחד כמו שהוא דתן ואבידר ואן כולם כולם בבי אליאב²⁵, והוא דתן ואבידר ואן בן פלאת. פירוש כי אין "בני רואובן" קאי על אליאב ועל פלאת השם האבות, כמו שודרך כל מקום ליתוט האבות אחר השבט, כדכתיב "בן יצחד בן קהת בן לוי", ובן לוי" רוכח – על קהת קאי, על שהוא בן לוי, אבל לא קאי על קראתו שהוא הבן, רהינו דתן ואבידר ואן בן קאי על הבנים, רהינו דתן ואבידר ואן בן פלאת. וטעמא דמליחא דהכא לא מצי קאי על האבות, דclinן דכתיב "דורון ואבידר בני אליאב ואן בן פלאת", הרי "אן בן פלאת" קאי בודאי על דתן ואבידר²⁶. ופירושו, ויקח קרת, וכן בשביליהם צדוקים וקדושים אין רשותם להנחותו עליהם, רשםא יש אחר יותר שבחם וקדושים אמר צמי"י, ומ"ו יהודת קדושים" (קיטי גול), דלא שייר עצמוני, כולם בני רואובן הם. ופסות הווא:

ויס בלאם שמעו בפסני. דאין לפרש כמשמעו, כמו (יקלק ימ) "ויהת קדושים והייתם קדושים" (קיטי גול), וזה אמר צמי"י, וילא יהיה לך קהלה, ולמר אחורי "ומודיע תנחשאו על קהלה", וזה אמר צמי"י וילא יהיה לך קהלה, וכן בשביליהם צדוקים וקדושים אין רשותם להנחותו עליהם, רשםא יש אחר יותר שבחם וקדושים אמר צמי"י, ומ"ו יהודת קדושים אמר צמי"י, וילא יהיה לך קהלה, וכן בשבילם שמעו בפסני, אבל אם פירושו כולם שמעו בהדר סני "אנכי" וילא יהיה לך קהלה (טמוד כ-ב-ג), אם כן כל העדרה במדרגה אחת, שהרי ואבידר, כי נשחתפו במחלקותו, ואמור הכתוב כולם שמעו מפי ה', ואין צמי"י זריכין לשודם אוור שהייה עומד בבן' ובן ישאל²⁷, כי כל העדרה שמעו מפי ה', וילא יהיה לך קהלה, כאשר אמר "בן פלאת" הפטיק מלדבר מן דזהה רודה אינן, שרי פלאת לא נכתב רק לומר בן מי הוא און, ואם כן הכל באון מדבר. ומה שחותך, "בן פלאת" אצל אוני, הדוזיך להוטסף שם האב על פלאת, שאם לא כן לא

שינויי גושאות "קס נ ילווק" כיא מ"י, ולטמ נ"ז.

ר' פ' ב' (פרק סס): (37) פירוש – און מטרף לדתן ואבידר במחלקות נגר משא, ולא חזר באן כל על האבות (אליאב וכו'). (38) אם לא דבר כאן על הבנים, וכמו שבמאור. (39) אם בלאה בנהו הכתוב היא ליחס את און לרואובן. (40) אם לא היה נאמר "בן פלאת", ואו הינו משיכים בס אמרון בין דבון אליאב. (41) לעומת משה רבינו לשבורם דהן, "אנכי עומר בין דבון והביכים בעת הגדיא להגדיר לכם את דבר ה". (42) נראה להלן פירוש העדרה (7) – הלשון המתבאים בפתח מוסדי התורה הג' (אורהות מג' הר סין) הוא: "גבאות משה בעינינו ראיינה ובאותינו שמענוו כמו ששמעו הואר", הר שבעממד הר שניינו, ישראל למשה בנבואה. (43) בקשר למכוותו ונשיאותו, ואורות שמשה רבינו היה מלך

ב אליאב ואון בנדפלת בני רואובן: ויקמו לפני משה ואנשימים מבני ישוראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשיהם: ויקהלו על-משה ועל-אהרן ואמרו אלהם ובכלכם כי כל-העדה בלם קדשים ובהזום יהוה ומקודע

ר"ש

שלמה מלעם לו מפטו על מלעם: בני רואובן. (44) מדן ומלחים ומון קן פלם: (45) רב ליפס קלען יומל מדליך לקומס נעלמלס: כלם קדושים. (46) כלם צמעו לנטיס נמי מפי גטולס: ומדיעו תנחשאו. (47) נס לקומס מה מלכות, לו סיס נק נכלר למפיק

גור אריה

ציצית המביא לידי מעשה. ואם לקבוע בנו אמציע להישיר אותו בשני אלו בדברים. תלמוד תורה, אין אנו צריכים, כשם שבית ולפיכך הביאו ראה מציצית ומזהה²⁸. מלא ספרים אין צריך מזווח לקבוע תלמוד והשתא יתרוץ קושיא גודולה, מנא ליהו תורה באדם. ופירוש זה שכן מודע למבין לחיל' (պומול קט ווא 3) ששאל קרא על בית יותר, כי אין ספק שהשאה היה מישר את מלא ספרים²⁹, והשתא ניחא, דמסתמא אחר ישראלי בשני דברים אלו, בתורה ובמעשים³⁰. שהשאה של טלית כדי לכפר על והיו סבורים הוועסים כי אין צריכין לשום המצות המעשה, מיליא גם קן היה מכיא מביא לידי מעשה. ונוקהה זו תכואר בערעה הבאה.

(48) לשונו בגרא שמות פ"ה א' ו' כי משה היה משלמים את ישראל בבל דבר, ואם לא היה משה משלמים את ישראל. וראה שם העדרה 76, שהובאו מבריוו בגבורות ה' פמ"ז [קיטו] שכטב כי עיי משה קנו ישראל מורייהם. והוואיל והויזין באנן הוא שלמה של ישראל עיי' משא, ברור הויא שמורבר בגין בלימור מביא לידי עשה, כי היה שלמה אדם דיא רק מעשה, וכמו שבירגנרטיב התורה פ"א [א], ויל': כי השלה שלמת האדם (הייא) על ידי מעשה. ואף כי התורה הייתה מעד שהויה היא שכילת, מיט לעין והמעוצה שלמת האדם... רמיין זה, כי אף שהויה נחשב מן החלפס... מטה להלכים פטרס ומלחים את האדים... ובר מעתה והויה מטה השלה שלמת האדם. ולכך בהרבה שמות באנן בלאי' מעד חלמעשיה' שב, מומחה נכנס ליום זה בגרא שלמת אדים, וכਮבוואר בנחבי התורה שם. נזואר שם בנתיב התורה פ"י א'. עב): שהרובי לבאר שם מרוע למור שאיו מביא לידי מעשה איינו מביא להשלמת האדים... וואה ג'יא שמות פ' ב' העדרה ו' (49) עיישי בתפארת ישראל פכ' ב' [הה] שהאריך לבארת טענות של קהדי סני תבלת ומזהה. ובתוך רביוחו כתוב לגצי תענט קרא מתבלת: כי אדרבא זו ראייה, כי גס אמר אין הרין קר. כי צרך שהייה רומה לסא הכבוד, וכסא הכבוד הוא מיותר, لكن צרך חוט מיותר שאינו מן הטלית ורק נברל לעצמו. ובאותה הטלית בלה תכלת, אין רמיין התבלת הזה כל בטא הכבוד, שוויא מיותר, ולכן צרך חוט מיותר שאינו מן הטלית. ובר ישראל, אע"ז שכולם קדושים, צדיקים אל כהן מיותר נברל מותם, לא שייחו תכל בוגדים, כי צרך שהייה כאן בון מיזוח. ושם מושיק לבאר כירס שם "אחרן" מורה על קר שהוא מיותר שבמיהוים וברור מטור שלש בחירות, והובא להלן פ"י העדרה 49. ולגי מזהה פירוש זום זהה נל' [קיטו]. אשורדאכ, בית מלא ספרים חי ביה מתחות יודית בבלתמן היבת, שהייה מזהה חוץ לבית, כמו ציצית ג' חוץ בלבד. כי אין כל הבית מוכן מה שומן לו חלק אחד שהוא נברל מן הבית... כי לא יכול כל הבית הקדרשה כמו המזהה שהוא דבר קדש, והוא רבר מקצתן מן הבית. וכן לא יכול התורה כל ישראל באורה, רק אהיה, והוא מועיה, אשר הוא בבלן משואל במלחו ובמרגוות, והוא מקל התורה ומיגע אותה אל הכלל כלו, כמו שהוא במוותה. ואורות שקורשה חלה על המקעת ולא על הכלל – ראה ג'יא ויקרא פ"ז העדרה 45. (50) אם מסמיכות הפרשא – למחרת שהיה כופר בפרשא ציצית, [אך] מנא נק שהיה כופר במזהה, והיכן מצינו ה"ל לשונו בתפארת ישראל

הכל היו בדוגה אחת פחותה של חלות-שים "בעל מסורת", שמשמעותו גיאש היא בלימוד מתוך הכתב,³ וכאמור. ומהית רק מנה ששל הוראה, אכן הוראה שייכת אלא בתושבע⁴.

ועי רמ"א לחורים (ס"י כיה ס"א) ד"י אadam נראה לדין ולבני דין מכח ראיות מוכחות שאין הדיין כמו שהוזכר בפסקים, יכול להלום עליון, מאחר שהוא נזכר בغمרא. ועייש' בבבגר"א (סק"יו), דעת הגמara אין שות להסיף ולא לגרוע, כי"ש לחולק, כמייש בפי הפעלים –

רביינה ורב אשוי סוף הוראה. כלומר, דרכ' דכתבי הרמב"ם רפ"ב מරל ממרם, שביד הנadol שדרשו באחת מן המדות כפי מה שנראה בעיימס שהדין כך... ועמד אחרים בס"ד אחר... הר"ז סוטר וזה כפי מה שנראה עליינו, שנאמר, אל השופט אשר יהיה בימייהם הם. [דידנא דבעין כי הדיל בחכמה ובמנין הינו דוקא בנסיבות לעקבו תקונה דרבנן שנתקן ע"י ב"ד קדום]. ומקורו של הרמב"ם בזה הוא מדברי הירושלמי ריש שביעית, שהובאו בתוס' ר'יה (ט.) ד"ה ר'יע. ועייש' בכס"מ, שמייקן הדין יכולים האמורים לחולק אף על התנאים. [וכן הביא הגיר אלthon בקובץ שיעורים סוף ב"ב סי' תרל"ג] בשם הגראי, בישוב תמייתם שהთוס' כתובות (ח.) ד"ה רב כתבו, דריוח לית לי' סברת רב לומן אנטשי דרב תנא הוא ופליג, ולא היה מחייב את רב כתנא, וא"כ, מאחר דקייל' דכל היכא דפליגי رب ורוייח – הלכה ברורה, א"כ, שב אין לנו לפ██וק כרב בכל אותן המקומות שבא לחולק על התנאים ונוהו הגראי, דבאמת גם אמרוא יש בכחך על התנא וכו']. ואנו על כך הגרמיס, ז"ל, דהינו דוקא עד מי רביינה ורב אשוי, שהיו עדיינו מוסרים את התושבע⁵ – עליין, והיה דין כל חכם המתורה שוה, שהוא כלם נקראים בשם בעלי המסורה. אבל לאחר ימי רביינה ורב אשוי, שבו אין להבאים אחרים אותו דין של חכם המסורה של התושבע⁵ באותה הדרגה של קודמים, וככ"ל, וכך אין להם רשות לחולק על הדין הנזכר בغمרא, וככ"ל מהגר"א. ואחרונים היו רשאים לחולק על הראשונים, כמו שאמורים היו רשאים לחולק על התנאים [מכח דין דחויפט אשר יהיה בימיים ההם – אין לך אלא שופט שבמיכון וכו'] דכלוחו (UPI"דין) בהՃא מחתנא שיקין, דעת מי רביינה ורב אשוי הינו המכון שתחפש הוריחס, הוא המקביל בימיינו.

7

בפרט זהה.

הנזכר לא פטור הסביר רבנו בזה את חטאו החמור של קרת, אשר שהתוס' כתובות (ח.) ד"ה רב כתבו, דריוח לית לי' סברת רב לומן אנטשי דרב תנא הוא ופליג, ולא היה מחייב את רב כתנא, וא"כ, מאחר דקייל' דכל היכא דפליגי رب ורוייח – הלכה ברורה, א"כ, שב אין לנו לפ██וק כרב בכל אותן המקומות שבא לחולק על התנאים ונוהו הגראי, דבאמת גם אמרוא יש בכחך על התנא וכו']. ואנו על כך הגרמיס, ז"ל, דהינו דוקא עד מי רביינה ורב אשוי, שהיו עדיינו מוסרים את התושבע⁵ – עליין, והיה דין כל חכם המתורה שוה, שהוא כלם נקראים בשם בעלי המסורה. אבל לאחר ימי רביינה ורב אשוי, שבו אין להבאים אחרים אותו דין של חכם המסורה של התושבע⁵ באותה הדרגה של קודמים, וככ"ל, וכך אין להם רשות לחולק על הדין הנזכר בغمרא, וככ"ל מהגר"א. ואחרונים היו רשאים לחולק על הראשונים, כמו שאמורים היו רשאים לחולק על התנאים [מכח דין דחויפט אשר יהיה בימיים ההם – אין לך אלא שופט שבמיכון וכו'] דכלוחו (UPI"דין) בהՃא מחתנא שיקין, דעת מי רביינה ורב אשוי הינו המכון שתחפש הוריחס, הוא המקביל בימיינו.

8

בפרט זהה.

ונאת מהלך המכשפה של הסם,⁴ ומבליל זה, למורות רוח הצלחת התלמיד בזרענות התורה ובהבנהה, אינו נכנס לכל הקבוצה המייחדת של "בעלי המסותה", עם כל גדריה הניאו. וכמה פעמים בדורותיו התרעם ובנו על כך, שלמורות ריבוי הצלחותו במסירות דבריו נוראה לתלמידיו, מרגיש הוא בעיניהם, שלא הצלחה להעניק להם את הארגשותוי והשקיותיהם של.⁵

⁴ עי' בס' דברי הגות (עמ' רב), שהרב... פונה אל מותו של האדם, הוא מורה הلقה עיונית והלבנה שימושית... מלמד הוא לתלמידים... אוטיות התורה... והאמצעי למשאמם ומתנסם גשל הרמב"ם, הגנאי, הנרlich מרבסק וכו')... שימושה המלה האנטלקט אויה מכין דבר חזן מן המלה. (אבל) הרב שותםרכזונו אורה קדושה (זהבאים) שמה נאמרו במאגע הספ"ד, ומוסביס על האדומייר מטלנא) עסוק אף הוא בלימוד אוטיות התורה... אלא בשעה שרוכב... עניינו באוטיות שכנהה... בוגפה של תורה, מרכז (האדומייר)... את עינו באוטיות שבנסטר... בנסמתה של תורה. שכך המורה, בדומה לאדם, יש בה... לפוי דבריו הזוהר – נס גוף מהושך, שהרכבו משפטו משבחה... ונס נשמה... שגניתנה להרנינה ולא להבנה. וכך להריגש... בדופקה המשותמי של תורה, לע האדם להדורת עמה, ולהוציא לדי אהדות שהוא דבר ד' עס מציאות האדם... לפיק (האדומייר) מדבר אל הלב... ומורה לבן כדי לידע את דפקו הוא... לזה של התורה... בדורו הוא... שאי אפשר להורות חיויות המבאות לעדי הגדמות ואחדות עם התורה... בביבטו שפתיים... אדם מוסר חוויה כרך חולה. עפי' על.

⁵ ובקין לאחר פטירת אשתו הניד רבו שיעורים לקבוצת תלמידים שבכאטטון, והתחל ללמד את הספר ליקוטי תורה (מבעל התניא), והפסיק וגא המשיך בזה. וכשהלאו אחד מהבاه"ב שבכאטטון לסייע הדבר שלא האסיך, היד ליל, שהרוויש בעצמו שכמה מהתלמידים לא היו מעוניינים בזה ואמר בזה חלשו, כי הם רוק מעוניינים במה שיש לי במוני ולא כמה שיש לי בלבבי. ועדי מה שתהבאו מהשי דברי הגות בהעריה הקודמת).

ועי' בס' ימי זכרון (עמ' ר). ועיין עוד בס' דברי הגות (עמ' קמח) האורתודוקסיה המודרנית קוצצת הכנפיים להגביה עוף, ונוטלת הרשות לחדרו לעמק החוויה הדתית.

להיות כפופים ומשועבדים למשה רבנו, דבבנית של מלא ספרים, הרי כבר נתقدس אותו הבית ע"י כל הספרים שבו, וכן בטלית שколה תכלת, שכבר נתקדשה אותה הטלית ע"י צבעו, ומאייה טעם זוקקים הם – הבית והטלית – לעוד מקדשים. וזה היה חטאו הגדול, כי המסורה עיקר גודל הוא ביהדות, ובודאי אמרת לנו הדבר, שכלה העדה כבר קדושים הם, אכן כל זה היה אך ורק מכח התמסרוות של משה רבנו בעדים, שהcheinם, ולימד להם, והניג אותם, והתפלל בעדים, שرك ע"י המוזה הייחוד שבספתח הבית וرك ע"י החוט שלחידי של התכלת הוא דלהה הקדושה על כל הבית שיתמאל אספרים, ועל כל הטלית שתתפקיד לבצע של תכלת, ורק ע"י קדושות המניג והרבי הוא שיכולה הקדושה לחול על כל האומה. והומחייב בנקודה זו כאפיקורס הוא נדון, וכדברי הרמב"ם הנ"ל בהלי תשובה, הkopor בפרישה והומחייב מגידה.

ורבנן, זיל, הוסיף בקשר לדרכי הרמב"ם בהקדמותו הנ"ל, שכטב, זיל, כל המצוות שנינו לו למשה בסיני, בפירושו ניתנו... והتورה והמצוות, תורה, וז'ושב"כ... והמצוות, זו הנקראות תושבע"פ... והמצוות שהיא פירוש התורה לא כתבה, אלא צוה בה ליקנים ולהושע ולשואר כל ישראל... ואלעזר ופנחס ויהושע שלשתן קיבלו ממשה, וליהושע שהוא תלמידו של משה רבנו, מסר תושבע"פ וציווה עליה וכו'. וצריך להבין كيف הדברים שכטב כאן הרמב"ם, שמתחלת הוצריך שאלעזר ופנחס ויהושע והזקנים – נולם למדו אצל משה רבנו. ואח"כ כתוב, שאט התושבע"פ רק מסר ליהושע שהיה תלמידו, דמה ר"ל בוה. וכן הכרה צלי"פ בכוונו, שיש כאן שני נסף, שלמרות מה שהרבה הרבה קיבל המשורה ממשה רבנו [כל כל ישראל כולם, מכ"מ רק יהושע נסף בכוונו מהני, והוא דיש כאחד מבני המשורה, ושאר הזקנים רק ננספו לגדר "יחכמי המשורה" אח"כ לאחר שקיבלו מיהושע. ועיי' יש עוד ברמב"ם שאחיה השילוני שהיה לוי, והוא מיוציאי מצרים והוא קטן בימי משה, ושמע תורה ממנו, לא קיבל את המשורה להחיותנו נדון כאחד מ"בעלי המשורה" אלא אח"כ – מדור ובית דינו. וגדיר העניין הזה, דלהחשב באחד מבני המשורה לא סגי במה שהצלוו התלמידים לקלוט המן של הלכות מרבותיהם, אלא בעין נמי שקיבלו את השקפותיהם (וועלטאנסואנג) של חכמי המשורה שההדרו הקדושים

לאות י"ז, דכתיב אלה תולדות השמיים והארץ בהבראם, ואיתא במדרש רבה (בראשית פרשה י"ב) בה"א בראמ, שהעוה"ז נברא בה"א (וכיה בגמ' מנחות כט), אשר על כן מורה האות היא על אוניברסליות, משא"כ יOID הבעלות מורה על פרטיות פרישות וסתיגות מן האחרים, ומתחילה הייתה שרי אשפה פרטית, שרה של, כמו אמרת – אב לארם, ואח"כ, כמו שנחפץ אברם לאב המן גוים, שהה"א שניתספה לשם מורה על אופיו החדש, שמעתה נחפץ להיות יותר אוניברסלי, כמוvic הנפקה שרה ליותר אוניברסלית. וכן לגבי יהושע, מתחילה היה שם מתחילה בה"א – הווע, שהיא הולך ביחס עם שאור תרי הארץ, עשי התפלל משה שיפורש מהם והוא אדים פרוטי לעצמו, ושמעו, אבל זמן שבינוי היינו נשואים נכירות, היה בזו איזה חסרון בכחונה הגדולה שלו. ושאל פעם הגראי, זיל, את הגרם"ס, זיל, לבאר העני הזה, ועל זה הסביר שככל זמן שבינוי היו עדיין נשואים נכירות, וקיי דינם כמשומדים, לא היה אביהם ראוי לבוש בפני לבן (הצנף הטהרו) ולעבד עבודת יה"כ, כי לא היה ראוי לומר הוידי, וככל החשבון הניל, ודוקא לאחר שירשו הבנים את נשאותיהם, ויחזרו בהם ממומרותם, או יהיה יהושע הכהג' ראוי לבבשת בגדי לבן.

ב] (טו,כו) ונשלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגור בתוכם וכו'. וצריך להבין, מ"ט פרטה התורה את הגורים במיוחד. וביאר בזה רבענו, דבמדבר היו הגרים הערב רב, אשר הם היו המסתימים והגורמים לשאר העם לחטאו, ונראה, דמה"ט הוא שמותקרים פ██ק זה ביל יה"כ, שאו אנו מתירם להתפלל עם העבריניים, ולפערם עברוניים אלו הם בוגר מסתים, ואעפ"כ אנו מבקשים כפירה בעד י"כ.

□ □ □

כ] פרשת קרח: רשיי הביא מדברי המדרש, עמד וכנס ר' יר' ראי סנהדראות... והלבישן טליתות שכולן תכלת, באו ועמדו לפני משה, אמרו לו תלית שכלה של תכלת חייכת בעיצית או פטורה, אל' חייכת, התחלו לשחק עליו וכו'. בתורה, כמו בחיים יש דברים ומבוארם ומובנים לכל, ויש דברים שהם נסתורים מעמו ועמוקים, ואשר קשה להבינים ולהשיגם. ונראה דלשוני חלקיים אלה מرمזים חוווי הלכון

ומומר איזי אף בכהג' לא יוכל הכהג' להתודות بعد "ביתה" מטעם זבח רשעים תועבה. ואמר בזה הגרם"ס, זיל, עפי' המבואר בנבאות זכריה (ג), ויראי כתרגומו, והוא לבני ננסכין להן נשן דלא כשרין לכחונתא, ועייש' ברא"ק, שכן הוא בס' ערא, וימצא מבני הכהנים אשר הושיבו נשים ככירות מבני יהושע בן יהודך וגוי). יען ויאמר (המלאך) אל העומדים לפניו לאמור, הסירו הבגדים הצעאים מעליו (רמזו שיבידלו מהנשימים הנכירות, רדי'ק) ולהלבש אותן מחלצות... ישימו צנף טהור על ראשו, ומשמעו, אבל זמן שבינוי היינו נשואים נכירות, היה בזו איזה חסרון בכחונה הגדולה שלו. ושאל פעם הגראי, זיל, את הגרם"ס, זיל, לבאר העני הזה, ועל זה הסביר שככל זמן שבינוי היו עדיין נשואים נכירות, וקיי דינם כמשומדים, לא היה אביהם ראוי לבוש בפני לבן (הצנף הטהרו) ולעבד עבודת יה"כ, כי לא היה ראוי לומר הוידי, וככל החשבון הניל, ודוקא לאחר שירשו הבנים את נשאותיהם, ויחזרו בהם ממומרותם, או יהיה יהושע הכהג' ראוי לבבשת בגדי לבן.

ב] ואגב, עיי"ש עוד באותה נבואה (ג), כה אמר די צבוקות, אם בדרכי תלך ואס את משמרתי תשמור וכו' ופי שם ברדי'ק, תדין את ביתו לפי שהיה כהן גדול, ועל פייעשו שאר הכהנים, והעיר על כל הגראי, זיל, דמספק זה מתבאר שאחריות כל עבדות שבמקדש, שיעשה הכל על נכנן, מוטלת היא על הכהג'.

□ □ □

פרשת שלח: א] ויקרא משה להושע בן נון יהושע, והביא רשיי מהמדרש, שהתפלל עליו קה ישיעך מעצת מרגלים. ובמדרשי רבה לפ' לך (פרשה מו) איתא, שהיודיע שטול הקביה משרי היה טס ופורח לפני כסאו של הקביה (לחתרומים), אמר לפני, רבש"ע, בשביל שאני קטנה והזאתני משרה הצדקה. אל הקביה... ויקרא משה להושע בן נון יהושע. עיי"ש עוד במדרשי, לשעבר היהת שרה לעצמה, עכשווי תהא היא שרה לכל בא עולם. (כמו אמר אברם, בתחילה אב לארם וכו', וכיה בשרה, דasha כבולה. עץ יוסף). כלומר, דהבדל יש בין אותן ה'

של הלבנה, ולא פירש בכל חודש וחודש, כיירוש עולת שבת בשבתו, דוריל, בכל שבת ושבת. עמי רמב"ס ריש הל' קדחה, חדש השנה הם חדש הלבנה שנאמר עולת חדש בחדש, וכותב שם בפירש, כייתר חדש לכל ראייה בירח אחר שנסתור וכו'. ועפ"י הבנת התרגום הניל' בפסקוק זה מובנים היטב דברי הרמב"ס בהוכחותו חדש השנה הם חדש הלבנה.

□ □ □

פרשת מטות: בפרש"י על התורה ריף מטות כתוב עה"פ זה הדבר, מיינט הו לאמר שהחכם בלשון התורה, ובעל בלשון הפה, קלשון הכתוב כאן, ואם חלפו – אין מותר ואין מופר. [מקורו בספר]. ומשמעות דברי רשיי, שドין זה גה"כ הוא מכח מיעוטא דזה הדבר. אכן מדברי הרמב"ס ממש דס"ל דין אין זה סתם גה"כ בעלמא, אלא דמיילא דבעדמא הוא, ומצד הסברא של לדון כן, וויל' בפיהמ"ש לנדרים פרק נערה המאורסה (על המשנה האחורונה בספר), אם אמר החכם לאותו שמתיר נדרו – מופר לך, או מה שמורה על זה העניין; או אמר הבעל לאשתו – שרוי לך, או משמעות זאת המכונה, הרי איןו כלום... לפ"י שענין הפה – ביטול השםעה מעקרא, וכייל לא היתה כלל, זהה לא יעשה זולתי האב והבעל, לפי מה שנטבאר בתורה ובש"ס, שענין השאלה להיכנס... הוא שיתיר השבואה גנטורת והמחוייבת, ויסטתק דעתה מן העתיד, וזה לא יעשה זולתי חכם מומחה וכו'. וכייך עוד הרמב"ס ביד החזקה, פ"ג מנדרים ה"ב, וכייך מיפר, אומר מופר או בטל או אין נדר זה כלום וכיוצאת בדברים שענינים עיקרת הנדר מעיקרו... אבל אם אמר לה... מותר לך או שרו לך וכל קיומה בעניין זה, לא אמר כלום, שאין האב והבעל מתיר כמו החכם, אלא עוקר הנדר מתיחילתו ומיפויו. ועיי"ש בסוף משנה שכטב, יש לתמota, דבריש פ"ד דין... מסיק... דבעל מינו גיו, והיאך כתוב ובנו דמייר עקר. וכן תמהוחים שאור דברי הרמב"ס, שהחכם איינו עוקר את הנדר מעיקרו, שהרי מובהר בוגמ' כתובות (פרק המדייר) להיפך. וכן תמהו בט"ז ובגילן מהרש"א (ללו"ד סי' רל"ד סעיף ל"ז) עד הרמב"ס בפיהמ"ש הניל', ועיי"ש בסוף' ממש' ליישב בזה.

והנראה לומר בביואר עניין זה, דהנה בוגמ' נדרים (עב). מבואר, דין

וחוטוי התקכלת שבעצימית [ע]י קצת מזה בספרו חורוב (כתבו רשיי הירוש), (ד"ע), דבஹשות הראבי כשהוא חולק על הרמב"ס הוא כותב בכמה מקומות, שדבר זה לא מוחור, דמה שהוא לבן, ריל – שהוא פשוט ומכואר ומוון לכל, כדרכו הגמי כתובות (מו). על הפסוק, ופרשו המשלה לעיני הזקנים, דיל, דבאים מוחוריים כשמלה, שכוראה שבזמן התנ"ך היו שמלות הנשים לבנות, ולשון לא מוחור, ריל, שלא לא פשוט ולא מבואר, ושוחה בלתייניכן. וחוטוי התקכלת מרמזים לדברים המפורשים והمبוארים. וחוטוי התקכלת מרמזים על הדברים המכוסים ממנו, שאין בידינו להבינם, דעתא בגמי מנוחות (מג): תכלת דומהليس, ויס דומה לרקייע, וロー דומה לכטא הכבוד, שאין לנו שום השגה בדבר כסא הכבוד, והركיע והים ייכ' ארכום ורוחבם המה, ואין השכל האנושי יכול לתפנסם, ותמיד עליו להטיל חוט של תכלת בצעירותינו, להזכירו שכולנו צרכיכים לרבי, ואפי' התייחס הכרימובקה והכינוזל גיב' צרך לרבי, ואפי' כבר נפטר רב, צרך תמיד לדמות ברעיון – היאך היה מורי פוסק בכחיג, או איך היה נהוג בכחיג, ודבר זה רצה קרח לעקו, בטענו – כי כל העדה כולם קדושים, שכולם שמעו בסיני אנסי וכי, וכל אחד יכול לפוסק שלו לאותו לעצמו, ומדוע תנתנשו על קהיל ד', שאין צורך לרבי לפנות ספקותינו, ואיצ' תמיד לשאל אצל משה רבנו. ומה שאמ' שכל הגדדים חיבטים בחוט של תכלת, וככ"ל. □ □

פרשת פנחים: א] בני יששכר למשפחותם... לישוב משפחות היישובי, ופרש"י הוא יוב האמור בירושי מצרים. ובדתעת זקנים מבעל התוס' לפ' ויגש הביאו ממדרש לבאר טעם שניינו שלו. שנותן לו יששכר שיין אחת משמו בשמעו שיבוב היה שם של עז. ומה"ט נהגו בוואלאזין לקורת את שם יששכר בשני שיינין עד פרשת פנחים, ומפנחס ואילך – בשניין אחת. וממנה רבנו (במנין שלו) היה, שעוד פרשת פנחים קראו מספק – כל פעם שמוופיע השם הזה – ב' פעמים, פעם אחת בשניין אחת ופעם אחת בשני שיינין, ומפנחס ואילך קראו רק בשניין אחת.

ב] עולת חדש בחדשו, ות"א באתחזותוניה, כלומר, בזמן חידושה

אותו שפזרין לאם ה' דרכי ה' ותודתו בעבורו, הפה נישקתו הוא פמו הגזיר המושך מים מפקור מים חיים, לתבניהם הפומים אל הבוד שbehצער, בו על ידי שולש נשמתו ספישין לאש שישראל היה הקיש מלחין ואמתהית עבודה לאבה את שמו ותברך ולירא מפניו באמות מפקור העליון ברוך הוא. והפה ברוך בשל קשחבור מרחמלה, נראיה עצמוני מוסר השובל על איש ישראל המשקיע עצמוני בעבודת הארץ עבדות העלים זה, לקבש אבל לפיו ממוון אשתו ובניין. העזמים אף שבר יש לו מפה להחרפם הם לאכל בבר לילש, מפל מקום לא נימת לא משפט לモתירות עולם הזה, למלאות האבות ברוך וזה וכרי (עד כאן) ולפי דברינו בוגדים הרבירם, כי כל המשמות שחשב הבהיר פאן, הכל לומר כי קדח לך עמו כל הבהיר הבורות עד שרשו במלחה מאכוי וזה שפתב ניצה ורכא שמאלא וכו', עד סוף מתרמי וזה לשונו: ניצה ורכא שמאלא ריעקב וכו', וכתוב עליו בעל המקדש פלך עזקה, אשר לא בכוון להזכיר שם מבקר (פה), וזה לשונו: ניצה ורכא שמאלא האבות ברוך וזה וכרי (עד כאן) ולפי דברינו בוגדים הרבירם, כי כל המשמות שחשב הבהיר פאן, הכל לומר כי קדח לך עמו כל הבהיר הבורות עד שרשו במלחה מאכוי וזה שפתב ניצה ורכא שמאלא וכו', ויש סוף לה מפה שפתב באוצרות חיים על פסוק הווא מעה (אתה), ופעמים אומץ אהרן ומשה, שאורות בעצחה נלבבו לצד שמאלא וכו', ואורות השאלים שהם אורות ההוד הלבבו לצד ימין וכי. עד פאן לשונו. תרاثת לרעת בוהי תער סמלי דיקשות, שהם ניצה והוד, מתחבירם ומתחלפיו והולכין מימי לשלמל ומשמאלי לימי, עד שפכביים אדר על שם חברו, ניצה ורכא שמאלא וכו', וזה היה טעות קרת, כי סבר שגם למלחה מוקם בבחינת הדרים שהם חסר אגרורה, מתחביבין והולכין מימיין אל השמאלי, וראו לבנות אדר על שם חברו, ניצה ורכא שמאלא וכו', וזה היה טעות קרת, כי קרת - שעשה קרתיה וכרי בז' צ' צ'ר - שורתה של עליו את כל העולם וכו', כי כל שיש הבהיר הבורות שליח עמו מישיש למלחה נאהו בגדם החיצונים ותער, ונתקבבו להשב גם מלן בראשו בדין רקשה להשבתו עדי עד. וזה וקיים אמר הבהיר ויקח כרי, שליח עצמו לזר אדר עבר הבהיר הנזוא שרואה שם מתחלפני זה בזה, וסביר שגם הוא שהוא טפל לישראלי. אבל קרה שבא מפשנא, והוא המשך אליו גם שיש הרין מה:

ויקח קוֹחַ וְנוּ. נודע פרגומו ואחתבן וכו', והריאה באורו, מאשר ר' יוש להזכיר זאת אשר נפשות הזרים שבהור, וביחור פיו על התקדים. וליה דקדקו לומר בו קונה, ולא בן ישואל באשר נחשב בתהתקדים וזה לשונם: קוֹחַ - שעשה קרתיה בישראל בז' צ' צ'ר שhortה עליו את כל העולם בצרותם בו קרת שhortה שמי מולדתי. בן לו - שנטה ליה בז' הנב. ויחשב במי בן יעקב - שעשב ברוך הוא ברוך שם, נקרא לער, בסוד הבהיר (יח' אל, כב) הבהיר תנזוא (במו שאיתא בחרקי זור עט), והבה בז' הבהיר קדרוש (במושג כהה רברם הרעים לשמות האזכרים, ולא ד' עצמוני לעינה, עזק בק flesh בעוד תחמים על עצמו וכו'). ובתוב קרב הקדרוש בעל אוור תחמים על זה (פסוק ת'ז) וזה לשונו: ניצה ורכא שמאלא וזה לא שמקשה בעל הדרישה ולחשב במיון ריעקב וכו', וכתוב עליו בעל המקדש פלך עזקה, אשר לא בכוון להזכיר שם מבקר (פה), וזה לשונו: ניצה ורכא שמאלא האבות ברוך וזה וכרי (עד כאן) ולפי דברינו בוגדים הרבירם, כי כל המשמות שחשב הבהיר פאן, הכל לומר כי קדח לך עמו כל הבהיר הבורות עד שרשו במלחה מאכוי וזה שפתב ניצה ורכא שמאלא וכו', ויש סוף לה מפה שפתב באוצרות חיים על פסוק הווא מעה (אתה), ופעמים אומץ אהרן ומשה, שאורות בעצחה נלבבו לצד שמאלא וכו', ואורות השאלים שהם אורות ההוד הלבבו לצד ימין וכי. עד פאן לשונו. תרاثת לרעת בוהי תער סמלי דיקשות, שהם ניצה והוד, מתחבירם ומתחלפיו והולכין מימי לשלמל ומשמאלי לימי, עד שפכביים אדר על שם חברו, ניצה ורכא שמאלא וכו', וזה היה טעות קרת, כי סבר שגם למלחה מוקם בבחינת הדרים שהם חסר אגרורה, מתחביבין והולכין מימיין אל השמאלי, וראו לבנות אדר על שם חברו, ניצה ורכא שמאלא וכו', וזה היה טעות קרת, כי קרת - שעשה קרתיה וכרי בז' צ' צ'ר - שורתה של עליו את כל העולם וכו', כי כל שיש הבהיר הבורות שליח עמו מישיש למלחה נאהו בגדם החיצונים ותער, ונתקבבו להשב גם מלן בראשו בדין רקשה להשבתו עדי עד. וזה וקיים אמר הבהיר ויקח כרי, שליח עצמו לזר אדר עבר הבהיר הנזוא שרואה שם מתחלפני זה בזה, וסביר שגם הוא שהוא טפל לישראלי. אבל קרה שבא מפשנא, והוא המשך אליו גם שיש הרין מה:

עומק מהשבותו ותקבצתו הנה רק אללים בגין הרפה והוא ביע את קוקטה. והגדה מלחת בקר רומי על האור, כמו שנאמר (בਆית מר, ג) בפבר אוור. וזה שהшиб למס מוש בקר וידע ה' גנו, קלומר הנה כל נרפה עד פבלו חכמה שילנו בארם, שירק אליה, ומן לחכם ויחם עוז, ולא בן תסיל שאין חפץ כל בבלים אל חכמת, כי הוא חפץ בחכמה וידע כללו שאינה מפעה, ובעבור זה הבה תחכמת מאין השערן אינו יוציא כל מודיעת ה' ברוך הא, והוא חפץ לדעת, שלל בן אמרו בבלטנו ולפנותו. ואית הקדוש ותקביב אליו, קלומר אם הקדוש בקנאה הוא חפץ להזכיר אליו מעלה, ולא שרמלה לו כי בקר בא להקלית תקנאה והודעתה, כי זה שרמלה לו שיוציא הוא אונו יוציא, רק שיידע שאינו ידע והוא חפץ עעה לידי. ואנו תקנאה הוא על ידי פבדיק הרוח צדיק יסוד עולם, הממציא בין שבסיל אינו מכין בור, ואפלול בשכח איש בחינת הארץ והמוחון. וזה שאפר ואית אשר יבחר בו זקורב אליו, פירוש זה שבר בו ה' תקנאל, רק ישבחנו שהוא חכם יותר מכל תקנאים, ומכל שבעnal באלמי עולם ה'. ועוד מה ואית שאמר קדש בער לא ידע גנו, וכי תקנום יוציא געלת מעשי ברוך הוא ונפק מושבוקי, ואלו ממקצתים כל תקנאים שאנו יוציא יותר יותר. כי כל עוד שידע הארץ מדעתך גרען ותברך ורוממותו, ידע בוגר שאינו ידע, כי אין חקר להבנתו עופק מושבוקי אורה. ואלים דוד נפלך לעלי השלים שבח למשם יתברך, ואמר הבה ואית יוציא שמה קאוד גרען מישך ה' וכאן העשיה בבר סיני, שאדריך הארץ לעלות תפיד בזורה יותר, ותכל בבחינת העונה הנגמינה, שיוציא בכל פעם יותר שאינו ידע גרעם בשים פנים בעולם. ואננס אש בער לא ידע ובסיל לא בגין אית זאת, כלומר שהקסיל איט מכין אית זאת שמאוד גרען מישך ומואד עוקם מושבוקי עד שאית אפשר לזרען, כי הוא סביר בראותו שיוציא הכל ובין הכל ולא בגין החקם שיזיע כי מעשי ברוך הוא במעטפת סוטה (ה) שתרי הגיט הקדוש

ל סקל נרפה לו שאין בעולם חכם מפנו, והוא שלא חקמה עד פבלו, לא אפשר לומר חקמה, מאחר שאינו חפץ בה. בגין און קדוש, ובכך לא רוי בקבר ששם השוא בבחינתה הנזקبا לביר, ודי ארים פקיד מעשה בראשית הברורה, ותפה הפליט פאר וונפה בלבנו מתרה לאו. ועל בן מי שבפני יוצר אוור, הבה ארבעה משלים לבו כלומר בקנאה מרכזיא וברא בירא בירא), ועל בן חשב להם משה בקר וידע ה' גנו, תכיד להיות בזוק בצדיק הדור, בברוי שיתיה שערן אינו יוציא כל מודיעת ה' ברוך הא, והוא חפץ לדעת, שלל בן אמרו בבלטנו ולפנותו. ואית הקדוש בקנאה מטליא מעלה, שעלי, או גרא עולם מלא, ותקדוש ברוך הוא מירח שמו על עולם מלא, (קהלים א, ב) יהב חקמתו להבנתו גנו, אך פלא כל חכם לב נתני חכמה, ולבאורה דרכו שרמו חכמוני ויל בארכום (שנה קד) ניד גמל רלים, היה זה שמו של הקדוש ברוך הוא. כלומר כי באשר גמל הבעל והבור מוחטלא מעליותי, או היה זה שמו של הקדוש ברוך הוא, כי הקדוש ברוך הוא מירח על עולם מלא כאמור. וזה היה שמו של הקדוש ברוך הוא, כי זכרו קדש ברוחה מירח ור' ראי שנהדראות שרו עמו, כי אמר שראה שלשלת גroleה ובמושים, סברו בראותם שאינם אריכים עוד למשה להשפשע עלייתן משפטו, כי אמר בלבנו תקנאים בלבינו יוציאן את התורה, וכבר אין אלו אריכים אליו, ועל מה זה הוא הנקה עד פקליטה, שלא והוא נאך עד להקמה, אבל אחר בך בשונתכם, הביט רב לכם, כי כל העירה בלבם קדושים בתוכם, וזה שאמר הכהן (אי, כ) והתקינה מאין תפצע, כי זה שהוא חכם עור בזורה יותר, וזה שאמר הכהן (אי, כ) והתקינה מאין תפצע, כי זה שהוא חכם ובתוכם ה', כלומר שבר הקדוש ברוך הוא מירח שמו עליהם לברא אלהי ישראל, ואינם אריכים עוד לב לקלפל מהצנור שלכם הדבק בפקור, והלא אמרנו מלאים נצחות ברמן, ומריעת תחנשו על קהל ה',

אורם בדולם. לעשה לא נאמר אלא לעשה שהוא לשון הער, שסקל גם זום פאר לעולם מל' ואון אחר זה בלום. (ואמנם ר' יוש נקבר בדור חדש, ובאשר יסדר אński בנטה הדרולה בברפת יוצר אוור, המתרחש בטובו בכל ומי ששם השוא בבחינתה הנקבא לביר, ודי ארים פקיד מעשה בראשית הברורה, ותפה הפליט פאר וונפה וחלקו בקנאה מרכזיא וברא בירא בירא), ועל בן חשב להם משה בקר וידע ה' גנו, כלומר כי זה כל האדים שאדריך לדען באח' שערן אינו יוציא כל מודיעת ה' ברוך הא, והוא חפץ לדעת, שלל בן אמרו בבלטנו ולפנותו. (פרות ה) אין הקדוש ברוך הוא מטליא מעלה, או גרא עולם מלא, ותקדוש ברוך הוא מירח שמו על עולם מלא, (קהלים א, ב) יהב חקמתו להבנתו גנו, אך כלא, במאמיר חכמוני ויל בארכום (שנה קד) ניד גמל רלים, היה זה שמו של הקדוש ברוך הוא. כלומר כי באשר גמל הבעל והבור מוחטלא מעליותי, או היה זה שמו של הקדוש ברוך הוא מירח ור' ראי שנהדראות שרו עמו, כי אמר שראה שלשלת גroleה ובמושים, סברו בראותם שאינם אריכים עוד למשה להשפשע עלייתן משפטו, כי אמר בלבנו תקנאים בלבנו יוציאן את התורה, וכבר אין אלו אריכים אליו, ועל מה זה הוא הנקה עד פקליטה, שלא והוא נאך עד להקמה, אבל אחר בך בשונתכם, הביט רב לכם, כי כל העירה בלבם קדושים בתוכם, וזה שאמר הכהן (אי, כ) והתקינה מאין תפצע, כי זה שהוא חכם עור בזורה יותר, וזה שאמר הכהן (אי, כ) והתקינה מאין תפצע, כי זה שהוא חכם ובתוכם ה', כלומר שבר הקדוש ברוך הוא מירח שמו עליהם לברא אלהי ישראל, ואינם אריכים עוד לב לקלפל מהצנור שלכם הדבק בפקור, והלא אמרנו מלאים נצחות ברמן, ומריעת תחנשו על קהל ה',

עקב (פראשיה טט, ר) פחו במים אל תותר כי עלייתו גנו' או חלוף גנו', וופלה מפניהם הביבורה וכור על ידי זה. ותגה חכמיינו ז"ל אמרו (פוד סדרה חלק י' עה) בפסוק (שם יא, ח) אשר בנו בני הארץ גנווי ר' אורם ברמאו, מה אדרם ביבי. ואף שארם הראשון בבר אשלת השובקה, מפל קוקום תולין נבללה במפלאל, להוברו בחתא הדומה לחתאו. ובפרט שלא תחכו חטא זו גנורי עד ישבך. והפרת רעת חטא זו בניו, שתקטאו הם עוד פטור מעין חטא זו כי הוא היה באמת ענו מפל אדרם, ולא היה מציר בנפשו כלל שיש לו אוו' מועלתו רוחה מישאר אושׂו יש'אל, ואיך יחפה מלובתו אם לא שה צורו על בה, והוא צורו לא לעשות אליזון לושא. וקrho שהכחיש רואבו, הקביר הבהיר בני רואובן שום הם שעשו במותו, אף שהוא בבר עלה דומה. ובפרט בשאות אליזון שלא מוד' הוא, מפיela הגיע עד למעלה, ואמר שכל התורה בירה משה מלטו, ולא ה' צורה בעה (ירושל' טהרה פרק י' הלכה אי), ועם פטן ברול בכל העוממות ורתק רגלי השכינה למעלה, לומר כי אין קדוש' בזוקהו עלה השכינה על מעשה הארץ שתיה.

ונצד נרא השותות חטא קrho וערתו למשחה ברם בעבות העולה השאה. ונעשה ברם בעבות העולה השאה. וירתו בזאול רחל ואחר בך בזאול בלחה, וראי שתיה על פי מדבריו, כי רחל קיתה עקרו הפירות. ובכלו לא נאמר אשע יעקב נזה דומה לחתא רואובן במעשה בלחה. שמתהלו נרא שפתוח למשחה וכאו על בדור אמו וככל מפת בלחה, וסוף חטא גנו' למעלה בבבורה השכינה, שחיל ציעי עליה, שהשכינה הרודה שורה שם והוא תליה שלא ליה לה ר' בשכה. שלא האותות גלו היה להן ה' בשמון חוץ מרחל, והוא הוא סוד הניעו, בסוד הבהיר (פראשיה טט, כה) הא לכם וועיג. ואדי שנטעה על ידי בלחה שיש לה ר' יתרה בשמה, ולקחה היא ה' אתה, שעל בו אמרה רחל (שם ל, ג) ואבנה גם אובי מפניה (פראשיה טט, כ) ותהי רוח יעקב איביהם, ואמרו חכמיינו ז"ל (אבות ז' ו' ט' פרק ל, ד) ששרה השכינה עלי. ועם כל זה לא תקן חטא לזרמי, כי חיל יצוע עלה בפער אמר לו

אתו, שהאנו ביהן הרע למעלה על ירי במקום אין סוף ברוך הוא, ונזכר לשראל תפמוד בסוד העלאת הפני נוקבי, וכל תחולת הולכים אל הים ואנחנו בראין, ולא אמרו שקרנו, כי שקר הוא הפה האכוט. ואניהם בוגנו על לשון בר בבר, ובما אמר רבנן ז"ל (ברכות טט) בפסוק (ויקרא ג, י) חרב אל תמים ובכו, בלא מר שחרחלהנו שרש שטיח משה ונשאנו לבנו בבר, ועל בן קראנו כל חרש על ידי צדיק הרור מקור התקשה, נפלת נשפטן לשאול תחתית, ונגרר גוףן אחר עתיד קrho לסתהן לעתיר, בסוד (תהלים ג, ג) צדיק בפתח פריה - סופי טובות קrho, כי אחר שמתה רשות שס על הרחקלתו, וזהו ברכען שרה מקטיר ופולח לצובדה זורה ולא הזכיש ידו, ובאשר פגע בעדו הביבא ומיבש ידו, ועל בן יחסו הבהיר בו בגדו רואבו, הנה בבר נתחבטו מפני קותה בו לוי, לומר כי גם כוח אבותיו שהיה מהתפלשים לחוץ טעם על החברת שמות האדים אצל גורה, כי לא היה יכול לקבב מזוז שולש משה, לא עמלה לו בעות החקלון מאזור שולש משה, ג' נם אנחנו דברנו מעה למעלה. וכן בן נאמר לריש הברה רואובן שבט משבש' חכמיינו ז"ל (פאנדרוי טט) ולמה לא אמר בו יעקב, בלא מר לחיות עוד רבדואה ביוור, שאך נרא השחפהלן נערת קהה על נשיאותו של אליזון בנו ציזיא, באמרו שהוא היה יוצר ראיות נערת קהה בקאנטו על נשיאותו של אליזון בנו ציזיא. כי תהה תחולת ממלכת קהה לחיות נערת קהה לבני ראיות, לא עמלה לו, ואמר (פראשיה טט, ו) בקהלם אל יעקב על זה ואמר (פראשיה טט, ו) בקהלם אל תחד בבוד. פרוש פשיטהקהל לעצמו להחפהלן מטה להעשות קהל בפניהם עצםם, אל מישר מטה שרה ובורו נרנ' שירוה בבורי קצת פחד בבוד, בלא מר הנגנבו רגבות על בורה, שירוה נבר שום בוכות יעקב לא עפודה, ושמע מטה שרה ובורו גדור. אין חפץ בבודו ולא בבודו, ורק אומרים לארעעה לא משאזכ ולא מלבשך (פאנדרוי ר' ב ט). ועל בן אמרו חכמיינו ז"ל (ויקרא פרק ז, ק) שאומרים שם בשאול משה אמרת ואנחנו בראין, כי אתה מורה על דבר שאין לו סוף בנדיע, ואשר להם גמולן חלב ווונקי שדים, ואשזראה במקסר קפון ט' ואינו מתרטט לעולם. אלה אומרים משה אמרת, בלא מר שטיחת היה

ברוקהו כל ההרים הגבויים ודרפני שכיננו על בר פיני. וזה שאמר הבהיר ניקח קrho ותרגומו ואחרפלו, בלא מר שחרחלהן והחקל עצמו מהאנדר שלו מושך ונשפט משה, למיר שהוא על ידו. ועל בן ז'רדו שאל היה ואור החקמה הנטפלים אליו, כי אחר שפלנו לקבב חייה חרש על ידי צדיק הרור מקור התקשה, נפלת נשפטן לשאול תחתית, ונגרר גוףן אחר נשפטן שפה עברו ביזון משה ואחרו, שטמו יברך חם על בבוד הדריקום יותר ויל' (פאנדרוי חולות ט). בביבול, במאמר חכמיינו ז"ל (פאנדרוי חולות ט) אחר שמתה רשות שס על הרחקלתו, וזהו ברכען שרה מקטיר ופולח לצובדה זורה ולא הזכיש ידו, ובאשר פגע בעדו הביבא ומיבש ידו, ועל בן יחסו הבהיר בו צדר בגד קותה בז' צורה גורה, כי לא היה מטה למעלה. כי תהה תחולת ממלכת קהה לחיות נערת קהה לבני ראיות, לא עמלה לו, ואמר לריש הברה רואובן שבט משבש' יעקב על זה ואמר (פראשיה טט, ו) בקהלם אל תחד בבוד. פרוש פשיטהקהל לעצמו להחפהלן מטה להעשות קהל בפניהם עצםם, אל מישר מטה שרה ובורו נרנ' שירוה בבורי קצת פחד בבוד, בלא מר הנגנבו רגבות על בורה, שירוה נבר שום בוכות יעקב לא עפודה, ושמע מטה שרה ובורו גדור. אין חפץ בבודו ולא בבודו, ורק אומרים לארעעה לא משאזכ ולא מלבשך (פאנדרוי ר' ב ט). ועל בן אמרו חכמיינו ז"ל (ויקרא פרק ז, ק) שאומרים שם בשאול משה אמרת ואנחנו בראין, כי אתה מורה על דבר שאין לו סוף בנדיע, ואשר להם גמולן חלב ווונקי שדים, ואשזראה במקסר קפון ט' ואינו מתרטט לעולם. אלה אומרים משה אמרת, בלא מר שטיחת היה

ל' [ו] יהושע בן פרחיה ונתאי הארబלי קבלו מהם. יהושע בן פרחיה אומר עשה לך רב וקנה לך חבר והוא דין את כל האדם לבפת זכות. [ז]

[ו] נתאי הארబלי אומר הרחק משכון רע, ואל תתחבר לרשות, ואל תתייחס מן הפורענות.

[ח] יהודה בן טبאי ושמעון בן שטח קבלו מהם. יהודה בן טבאי אומר אל תעש עצמן כערבי הדיניין, וכשייהו בעלי דין עומדים לפניך יהיו בעיניך בראשים וכשונופטרים מלפנייך יהיו בעיניך כזקנים בשקבלו עליהם את הדין.

וכל זמן שארם כו' גורם רעה לעצמו. ידוע שהקליפות הנעשים מעוננות אנשים יקרו נגע כמ"ש נגעי בני אדם. והנעשים מעוננות נשים נקראיים רע. ויידוע שודברא דס"א מפתחה לנשים, ונוקבא דס"א מפתחה לאנשים. וזה פ"י הפסוק [תהלים צ"א] "לא תאהנה אליך ר"ע ונג"ע לא יקרב באהלה", ואהלה פ"י אשתו כמ"ש חז"ל [מורע"ק ט"ו, ב']. וזה וכל המרבה שיתה כו' גורם רעה לעצמו, והבן.

עשה לך רב. פ"י בתנומם כמ"ש [בנדרים ל"ז] מה אני בחינוך כו'.

קנה לך חבר אפי' במנון. ואמר עשה לך רב אף כי אינו ראוי להיות לך רב, וקנה לך חבר להתייעץ עמו גם בעיניך עבורות הבודה, כי אם חכם אתה בעיניך היציר רעה יוכל לסמא עיניך ווישיר לך העקבות והרכסים. ולכון תהייעץ עם חבריך כי יוצר אין קרוב לו כ"כ להטעות.

ל' זה דין כו' ר"ל ובתנאי שתדרן לך זכות, כי בלתי זאת לא תכון חבורתך עמו, כי יתראה בעיניך כי חבר או חבר אין עוזים כהוגן ויטול מריבת בינוים. וכן אמר והוא דין את כל אדם לך זכות [עיין מדרש שמואל].

הרחק משכון רע. אפיקלו טוב לשמים וצדיק אך אם הוא רע לבריות. ואל תתחבר לרשות רע לשמשים אפיקלו אם הוא טוב לבריות, מיטעם ואל תתייחס מן הפורענות פן תשפה בעונו ח"ז או לרשות וגוי [עיין מדרש שמואל].

וכשונופטרים מלפנייך יתכן עד' הילצה, אם תיכף בצאת הפסק דין חרוץ מפני הדין יוצאים הבعد', סימן הוא שם זקנים וקבלו עליהם הדין לקיימו. אבל אם עומדים עדיין לפניך ומשהים עצם, תרע כי חושבים רשות ותועגה להגולול

כ"ח ו"ז ג' ג'אוון ר' חי' אונזאצ'ן ו' ו' צע' צ'יז'ע ט' ג'אוון ז' ז'ז'

ר' חי' פרק א - משנה ט-יא ח'ים מג ב'

(ט) שמעון בן שטח אומר הווי מרביה לחקור את העדים, והווי והיר בדרבריך שמא מוחכם ילמודו לשקר.

(י) שמעיה ואבטליון קבלו מהם, שמעיה אומר אהוב את המלאכה, ושנא את הרבנות, ואל תחוודע לרשות, ולסתור הפס"ד.

זהו מרבית לחקורכו'. כי בחקירה העדים לפעמים ציריך אייה תחבולת בעין גניבת דעת לדרמות העדים להוציא מפיהם דבראמת לאמתם. אך ציריך לעשות זאת בחכמה נפלאה שלא בין זה העדר, ושלא יאמר הרין גונב דעתך, הרי החותר הדבר, ויעשה גם הוא כן, ולא ירע כי להדרין מותר ולא לו, ואשם.

אהוב את המלאכה. אמר כי מי שהוא בעל מלאכה ומתפרנס מיגיעו לא תהיה לו המלאכה בזוויה, וארך מעתה הכרדו הוא עוסק במלאכתו, אבל ברצונו וחמצו מקנה הוא לראשי העם ובניים וזה נאהב אצלו. לכן אמר "אהוב את המלאכה", כי את המלאכה יאהב, וכי גודל הנחגה מיגיעו יותר מירה שמים [ברכות ח', א'], ור' יותר משאר יהנה מתורתו ומיראת שמים שבו בגון רב, ואם היה ראש ומנהיג פן היה נלכדר בשחיתותם ובפחם הגאות. ואמר "ישנא את הרבנות" כי רבנות ושרדה נהפוך הוא, אף כי א"א לעולם ללא רבנים ופראנסים, ולפעמים מוכרת לאדם להיות רב, אך יהיה זאת לו אך מצד ההכרה, אבל ברצונו ישנא את הרבנות להתפרנס מזה ויאהב יותר המלאכה.

ועל דרך צחות יתפרש אהוב את המלאכה נמשך אל הרבנות, והיינו מלאכת הרבנותiah והויא הלימוד והבקיאות בהזראה, ולשנווא את הרבנות והתרבבות בעצם. ובעה"ר עתה הדבר להיפך, אותחים הרבנות, ושנוואים מלאכתה לדעת להורות בדת ודין בבקיאות ועיזון. ואמנם ההוראות דבר יקר הויא ומני רון אם לא השרידים אשר ה' קורא, אבל הרב יאהב רק את מלאכת התורה היינו הלימוד כי מלאכת מצוה היא, אבל הרבנות אף שישיה רב ישנאנה. כמו ר' זира [אי"ה כיוון למש"כ سنחרדרין י"ד, א'] ר"ז הזה מיטמד מלסמכיה וכו', וצ"ל ורב כי הזה כי עיי"ש בגמ' כי הו מכתפה ליה כו' אמר "אם עלה לשמים שייאו כגלוי לנכח יאבד" [سنחרדרין ז', ב'], ואך שהיה מוכרת לקבל כבר היה לתועבה בעיניו רק על צד ההכרה.

חכמים הזהרו כו'. ר' יותר שיתה נאה דורש ונאה מקיים דברי עצמו שלא יאמרו עליו

ר' יוסי בן יווער איש צרדה וויסי בן יוחנן איש ירושלים קבלו מהם. יוסי בן יווער איש צרדה אומר יהי ביתך בית ועד לחכמים והו מתאבק בעפר רגליהם והו שותה בצמא את דבריהם.

אצלינו המובהר לעובוד שלא על מנת לקבל פרט. [ועמ"ש בפרק בן זומא משנה ד'].

ה' הי ביתך בית ועדכו. יתכן לרשות כי במ"ח דברים שתורתה ניקנית בהם מבואר לךן [פרק ו'] אחד מהם הוא המחייב את רבותיו על ידי שלותיו החדריים ומילא רוחה שמעתה. והנה הלימוד נקרא מלוחמת כמו אמרו [סנהדרין ק"א, ב'] בלחמתה של תורה. אם כן גם התלמידים לוחמים יקראו. וכמו שאמרו חכמיינו זכרונם להפסיד שני העולמות עולם הזה ועלם הבא למנין זכות את אויבים בשער', אפילו אב ובנו הרב ותלמידיו געשו אויבים זה את זה ואינם זום משםכו. ואסור לו למלמד לקבל דברי רבו כי יש לו קושיות עליהם. ולפעמים היה האמת עם התלמיד וכמו שץ קטן מדריך את גדולו. וזה שאמרו יהי ביתך בית ועד לחכמים והו מתאבק מלשון [בראשית ל"ב] "ויאבך איש עמו" שהוא עניין התאבקות מלחתה, כי מלחתה מצוה היא. וכן אנו נגד רבתוינו הקדושים אשר בארץ ונשומות בשמי מרים המכברים המפורדים, וספריהם, וגנוזו גם כוונתנו רשות לחתאך וללחות בדבריהם ולהרץ לחכמים אלה, הוזהרנו גם כוונתנו רשות לחתאך וללחות בדבריהם ולהרץ קושיתם (מich). ולא לישא פניו איש רך לאחוב האמת. אבל אם כל זה יוזר בנפשו מלבד בגאותו וגודלו לבב באשר מזא מקומו לחוק וירדמה כי גדול הוא במחבר הספר אשר הוא מושג עלייו וידע בליבו כי כמה פעמים לא יבין דבריו ובונתו. ולבן היה אך בעונה יתרה. באמרו אם אני כראי אך תורה היא וכו'. וזה שאמרו "הו מתאבק" בגנוזר לעיל. אך בתנאי "בעפר רגליהם" רשות בעונה והכגעה ולדינו לפניהם בקרען.

ובחרת בחיים

(מich) יש לציין כאן מה שמובא בספר הצדיק רבי יוסף גונдель מסלאנטן [עמור ק"ט ירושלים תשמ"ג] הגה"ה אות ח' וויל' שם: זה תשובת היתר עגונה להלן התשובה עד למחור, ופ"א גדרה לבלילה בחולות לעכבר עד את התשובה עצמן, וביליה השני גדרה לו חזהר מפני רבינו הגרא"א ז"ע שלא לישא פנים בהלכה ורשות בידו להזכיר גדר איה פוסק, וככלתי בשם הגאון העצום ר' י"ד הלוי מבריק וצ"ל כי ניתן להגר"ה ז"ע רשות לדבריו מדברי הרא"ש ובטל דעתו עכ"ל [ר' צבי הירש פרברן].

אם לטוב עצמו ולא למלאות זהה רצון בוראו יתברך שם. אבל אם ירצה באמת לעבוד כורי שייטיב לחכרייו ויבוא מזה נחת רוח להשם יתברך, אם חסיר כזה יעבור על מנת לקבל פרט זה הוא העברורה הגבולה היא לעלה, כי זה הכוונה בבראו ליטוב להם (מו).

ובזה יובן מאמר חכמיינו זכרונם לרבה [סוטה י"ד, א'] דרש ר' שמלאי מבני מה נתואר משה רבינו עליו השלום לכנס לארץ וכי לא יכול מפה הוא צרך בו, אלא כך אמר הרבה מצותו גצטו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל בו. אמר לנו הקדוש ברוך הוא כלום אתה מבקש אלא שבר בו. ולכארוחה יפלאל, הלא במצותיו חוץ מאור ולא בשבר מצותיו, ומה רבינו עליו השלום רצח רך המצאות, ומה השיב לו שיתן לו השבר. אמנים כן הוא כדי מדריגתו של משה רבינו עליו השלום, שמצו שרצה להפסיד שני העולמות עולם הזה ועלם הבא למנין זכות את ישראל, שייטיב להם ויבוא נחת רוח להשם יתברך. ואצל עובד כזה עיקר העברורה היא על מנת לקבל פרט (מו).

ולבן הביאו שם בגמרה זה הלשון על משה רבינו עליו השלום לבן חלק לו ברבים ואת עצומים חלק שלל, כי כוונתו היה בגנוזר לעיל, וכי הערכה למות נפשו. יעוני שם בגמרה ותשכילד דעת. אבל אצלינו אשר רוחקים אנהנו מהמדריגה זו הגבוה, לבן

ובחרת בחיים

(מו) ומגיסי הרב ר' אליהו בר אורשטיין שליט"א אפיקחא דרבב יהודה ברAMI אמר כי נפקי שמעתי שבזה יבוא מה שנאמר ב'פני ר' י"ה, י"ט' "כי יידעתינו למנין אשר יצוה עיי"ש". ולפי המבואר כאן נהגה שכונתו היה לקל שבר כדי לעשות נחת להקב"ה מפני שזו עי"ה על לשות זדקה ומשפט למנין הביא ח' על אברהם את אשר דבר עלייו" ופדרשי" ד"ה

למען הביא: כך הוא מצוה לבניו שמרו דרכ' ה' כדי שיביאו ה' על אברהם וגורי על בית אברהם לא נאמר אלא על אברהם למדנו כל המעמיד בן צדיק כאילו איננו מת עיי"ש. והעיר ח"א אין צוה אותן לשמור דרכ' ה' בכונונה זו כדי שיביאו ה' את אשר דבר עליו, הלא והו עבודה שללא לשם. אבל לפדי המבוארatoi שפדר, Adams עשה כן מפני שכך הוא רצונו יתברך והוא הלשמה האמיתית לאותה מצוה. אבל כוונתו לא הייתה לזרוך מבואר.

הנה בעירובין [כ"ח, ב'] איתא: ר' זידא כי הוא חילש מגידסיה הוה אויל ויתיב

[טו] ארבע מרות ביושבים לפני חכמים, ספוג, ומשפך, משמרת, ונפה, ספוג, שהוא סופג את הכל, משפך, שמכוונים בו ומווציא בזו, משמרת, שמוציא את היין וקולטה את השמרין, ונפה, שמוציא את הקמה וקולטה את הסולתן.

[טו] כל אהבה שהיא תלולה בדבר, בטל דבר בטלת אהבה, ושאינה תלולה בדבר אינה בטלת עולם, איזו היא אהבה תלולה בדבר, זו אהבת אמונה ותמה, ושאינה תלולה בדבר, זו אהבת דוד ויהונתן,

[יז] כל מחלוקת שהיא לשם שמיים סופה להתקיים, ושאינה לשם שמיים אין סופה להתקיים, איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמיים, זו מחלוקת הלל ושמי, ושאינה לשם שמיים, זו מחלוקת קrho וככל עדתו,

עם הארץ ישראל שמתנהג בדיניהם על פי השבל ולא על פי התורה, יכול להיות על פי התורה להיפך, רהינו שלק שלי ולפעמים של שלה.

[ט] ארבע מרות ביושבים לפני חכמים כו' ספוג שהוא סופג כו'. פ"י כמו הספוג שכוכב לתוכו כל מני משקין, ואחר שסתותין אותו הנה המשקה היוצאה ממנו היא מעורבת מכל מני משקין שנכנשו בו. כן תלמיד שקבל מרבו כמה פשיטים וענינים זה אחר זה, ואח"כ בשואליין את התלמיד, אינו אומר כל דבר לעצמו על סדר הנכון, רק הוא מעיר כל הפשיטים יחר באין מבין תוכן כוונת הרוברים.

ומשפך שמכוונים בו ומוציא בו. שהוא שוכת תמייר תיכף מה ששמע מרבו.

משמרת שמוציא את היין וקולטה את השמרין. שיש לו שבל ישר שהוא מברך הפשיטים האמיטים והטובים ומוציאים ואמרם. וקולטה את השמרין היינו מה שאנו נכוון ואמת אינו אומר כלום. כי ידוע בשלומדים בעיון הלבת, בתחללה לפעמים עולמים כמה סברות שאינם אמיטים, עד לאחר העיון חי"ת מסיעו ומאריך עיניו לבוא אל האמת.

ונפה שמוציא את הקמה כו'. הוא ההיפך ממשמרת היינו שכלו עוקם מאור שנדראה לו הסברות שאינם אמיטים, העולמים בשיקול הרעת ליאשונה, שהם אמיטים, והסבירות אמיטים באממת לאחר העיון אותם אינו אמרם כלל (ל"ד).

[יא] ארבע מרות בדעתות: נוח לבועם ונוח לרצות, יצא שכרו בהפסדו, קשה לבועם וקשה לרצות, יצא הפסדו בשכוו, קשה לבועם ונוח לרצות חסיד, נוח לבועם וקשה לרצות רשע,

[יב] ארבע מרות בתלמידים, מהיר לשמעו ומהיר לאבד, יצא שכרו בהפסדו, קשה לשמעו וקשה לאבד, יצא הפסדו בשכוו, מהיר לשמעו וקשה לאבד, זה חכם. קשה לשמעו ומהיר לאבד, זה חלק רע,

[יג] ארבע מרות בנוטני צדקה, הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים, עינו רעה עינו רעה בשל אחרים, יתנו אחרים והוא לא יתן, עינו רעה בשלו, יתן ויתנו אחרים חסיד, לא יתן ולא יתנו אחרים רשע,

[יד] ארבע מרות בהולבי בבית המדרש, הולך ואינו עושה, שכרכ הילכה בידו, עושה ואינו הולך, שכרכ מעשה בידו, הולך וuousה חסיד, לא הולך ולא עושה רשע,

נצחיו עפ"י התורה כל דין בפרט, ובכמו שכותב [תהלים קמ"ז, ב'] "מגיד וגוי" חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן וגוי" (ל"ג), כי לבני נח נמסר רק אל שכלם. והנה

ובחרת בחים

דאמוראי בסנהדרין, ולהלכה קי"ל שצריכין עה"ת פ' וישלח [ל"ד, י"ב] כתוב שלא רעדתו הדיינים שנצטו בנח נח בשבע מצות דלא בדברי רכינו כאן דרכילים לשופט על פי שללים בלבד. ועיין בתומים סי' ק"י ס"ק ג' שהביא ראה דב"ג נצטו רק לעשות דין בלבד, אלא צוה אותן בריני גניבה ואונאה וועשוק ושכר שכרי ודיני השומרדים ואונס ומפתח ואבות נזיקין וחובל בחבירו ודיני מלואה וליה ודריני מחק וממכר וכיוצא בהן כענין הדיינים שנצטו ישרDAL ונחרג עליהם עי"ש. והנה אף שמכואר ברמב"ן שנဟרג עלייהן אבל אין זה פוטרחו מלשלם ממן, ומצד המשפט המומוני אינו מבואר בדבריו אם צרכיס לדון כפי דיני התורה ממש או זה יכולם לקבוע על פי שכלם. ועיין בתשובות רמ"א סי' י' שון בזה, ותלה זה בפלוגתא

ששבילם ולא כפי דיני התורה. והנה הרמב"ן עה"ת פ' וישלח [ל"ד, י"ב] כתוב שדרעטו הדיינים שנצטו בנח נח בשבע מצות שללים בלבד. ועיין בתומים סי' ק"י ס"ק ג' שהביא ראה דב"ג נצטו רק לעשות דין בלבד, אלא צוה אותן בריני גניבה ואונאה וועשוק ושכר שכרי ודיני השומרדים ואונס ומפתח ואבות נזיקין וחובל בחבירו ודיני מלואה וליה ודריני מחק וממכר וכיוצא בהן כענין הדיינים שנצטו ישרDAL ונחרג עליהם עי"ש. והנה אף שמכואר ברמב"ן שנהרג עלייהן אבל אין זה פוטרחו מלשלם ממן, ומצד המשפט המומוני אינו מבואר בדבריו אם צרכיס לדון כפי דיני התורה ממש או זה יכולם לקבוע על פי שכלם. ועיין בתשובות רמ"א סי' י' שון בזה, ותלה זה בפלוגתא

24

הַדָּרְךָ לְכוֹ בֹּו כִּי תָמְדִינוּ וְכִי תִשְׁמְאַילוּ:
בְּכֵן וּמִפְמָתֶחָם אֲתִ-צְפֻיוֹ פְּסִילִי כִּסְפֵּךְ וְאַתִּ
אֲפֹהֶת מִפְבַּת וְהַכְּבָדְתְּרוּם כְּמוֹ דָהָ צָאָ
תֹּאמֶר לוֹ: כְּנוֹנָן מִטְרַ וּרְעָדָ אֲשֶׁר-תֹּרַעָ
אֲתִ-הַאֲדָמָה וְלִחְםָ תְּבִיאָתָהּ הָאֲדָמָה וְהָיָהּ
דְּשָׁן וְשָׁמָן יָרָעָה מַקְנִיךְ בְּיָום הַהְוָאּ
רָעַעָ יְיִתְרֹעָ יְתִירָאּ וּבְרֹאָאּ וְיִתְפְּרֹסְעָן צְדִיקָאּ

ד"ש

וּזְקִיםָ מִצְנוּ וּמִזְמִיסָ גַּם מִצְנוּ לְגַם נִכְסָות (לְלַיְלָה)
וְכַן שְׁמַלֵּל: (כָּבְדוֹתָה. נַיְן: כְּמוֹ דָהָ)
יִסְעוֹן אֵרֶבֶן יְסִינוּ מִצְמִיסָ מִצְמִיסָתָה (כָּבְדוֹתָה. נַגְּנָן: סְקִינִיסָ מִצְמִיסָתָה)
וְשִׁמְשָׁן: לְגַם דְּמַתְקָהּוּ

מִצְדָּתָ דָּרָדָ

עתה בברבי וחומרו לא תחנו לנו נכהות. כי אז והנינה אוניר נכוות לאחרין, לשמע דבר מתוי
(ב) צְפָרִי, עַנְיָן דְּחִיפָה וּבִפְרָדָתָה. חַדְרָה, כָּבוֹד וּפָרָתָה
אֲשֶׁר יַאֲרֵד הַדָּרָךְ לְבָנָה: כִּי תָמֶןָהּ
כְּשַׁבְתָּצָרְוּ לְלַכְתָּאָל דְּמַטְמָןָ בְּנִין אַתָּהּ
פְּמַחְכָּתָהּ וְנִזְנְוָן אַלְיוֹן סְכָהָהּ (שְׁסָנָהָהּ: תְּוֹרָם. עַנְיָן פְּוּרָה
לְמַחְחוֹקָהּ וְנִזְנְוָן דָּהָלָה (מַמְצָעָהָהּ: דָהָהּ. קַן הַקָּרָא הַנְּרָהּ)
בְּבוֹשָׁנָאָמָר וְיַקְלָעָהָי (יַקְלָעָהָי: בְּנִתָּהָהּ: כְּבָדָן. עַנְיָן
בְּמוֹשָׁמָן)

ד"ק

לְמִיחְוקָהּ, כְּמוֹ גִנְדָּהָ הַיּוֹשֵׁבָה: תְּזַרְמָה כְּפָרָה דָהָהָה, וְכִי אָמָר
חוֹזְקָיוּ וְהַזְּיָאוּ אֶת הַבָּדָה מִן הַקְּרָשָׁה (חוֹזְקָבָהָהּ: צְהָבָהּ), וְעַל הַפִּסְלָה
וְדָרָךְ, וְכִי יֵין לְקַסְתָּהָתָה אֶת הַאֲרָבָהּ, כִּי לְאִיבָּא שְׂדָמָן וְאֶלְיוֹן וְשְׁמָן.
אֲרַצְתָּהָהּ וְנִזְנְוָן דָּהָלָה (מַמְצָעָהָהּ: דָהָהּ. קַן הַקָּרָא הַנְּרָהּ)
בְּבוֹשָׁנָאָמָר וְיַקְלָעָהָי (יַקְלָעָהָי: בְּנִתָּהָהּ: כְּבָדָן. עַנְיָן
בְּמוֹשָׁמָן)

מִדְרָשִׁי חֲזִיקָהּ

(ב) תְּזַרְמָה כְּפָרָה דָהָהָה צְהָבָהּ: (ג) רְשִׁיָּה אַחֲרִי מִזְרָחָם שְׁמָעָהּ
שְׁמַעַנְהָהּ דְּבָרָ מַתְרָחָן וְגַוְיִן, (הַרְבָּה לְפָמָתָהּ כְּבָדָן, שְׁנָאָמָר תְּזַרְמָהּ
בְּמִנְחָה כְּבָדָן, שְׁנָאָן וְאַונְגָּד שְׁמַעְנָהּ בְּכָאָהָן עַזְעָמָתָהּ)
בְּשִׁיבָּר בְּגַדְתְּהָהּ, יְכִיר פָּעָם לְשֵׁון יְהִידָהָךְ כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל
שְׁפָעָם, כְּמוֹ דָרָךְ פָּרָטָהּ וְשְׁפָעָם)

תרגומים יונתן

אוֹרֹחָא דְּתַקְבָּא הַלְּכָיָה
בָּהָ לְאַחֲרֵי מִזְרָחָם
עַמְנָא וְלִסְכָּאָלָא:
בְּתִחְסָבָוּן יִתְחַפֵּשָׁי
זָלֵל בְּסַפְיָכוּן נִזְתָּחָרָה
תְּתַכְתָּה דְּרַבְכָּהּ
תְּרַחְקִינָהּ בְּמַאְדָה דְּמַתְקָהּ
תְּתַזְזָתָהּ בְּפָאָה
תְּרַחְקִינָהּ: בְּגַוְיִם מִטְרָה

תרגומים יונתן

בְּבָרָךְ בְּיַרְשָׁלָם בְּבָבָו לְאַחֲרֶבֶתָה עַפָּא בְּצִיּוֹן
בְּרִוּשָׁלָם מִבְּקָא לְאַנְגָּלָה:
חַנּוֹן יְחִינָּל קְול וְעַלְקָד בְּשָׁמְעָתוֹ עָנְגָּה: אֲבִי וְנוֹתָן
חַבְבִּי רְחָבָא רַוְמָה וְעַבְרָה
לְכָם אַלְנִי לְחָם צָר וְיִמְעָם לְחָמָץ וְלָא-יְכַנְּפָע
בְּעַזְוָתָה: כִּי וְתַבְכַּבְדָּה לְמָנָה צָרָה מַעְנָה
עוֹלָמָה זְרָדָה וְתַיְוִינָה עָנְגָּה רָאָות אֲתִ-מְוֹרִיךְ:
נְכָסִי סְנָהָה וְכָתָם מְעַדָּה
בְּמַבִּית מְקַרְשָׁא וְנַעֲמָן
עִזְקָה חַנּוֹן יִתְשְׁבַּתִּי בְּבֵית מִקְרָשָׁא: כִּי אַונְגָּד יְשָׁמְעוֹן פְּתַגְמָא מְבַרְךָ לְמִימָר תְּרָא

ישעהו ל

בְּבָבָו לְאַתְבָּהּ לְבָבָהּ מַלְךָ וְוָגָנָה טְפָן וְסְפָן מַלְךָ מַלְךָ (לְלַיְלָה כְּבָדָן וְוִינְגָּן)

סְקִינִיסָ כָּלָל, לְאַנְגָּלָה וְמַעַן: (ב) לְחָמָץ בְּרַזְבָּן וְסְפָטָם כָּלָל, כָּלָל מַעַן כָּלָל נַגְּדָי, כָּלָל מַעַן יְקִמָר מַעַן
לְחָמָץ. לְמַעַן כָּלָל מַעַן כָּלָל מַעַן כָּלָל מַעַן מַעַן מַעַן מַעַן מַעַן
פְּלִיאָוּ: מַוְרִיךְיָה סְמִלְמָדָן לְמַוְעָלָה: (כָּבְדוֹתָה וְאַונְגָּד שְׁמַעְנָה וְגַוְיִן)
עַמְהָ, כָּמָס צָנָמָר מַעַמִּקָּי יִזְנָן (סְמָמָס וְוִינְגָּן)

מצודת דוד

כְּשִׁמְעָתוֹ, מֵיד כִּי שְׁמָעָתָה אַתְּ הַקְּלָל יְנָהָה לְכָן: (ב) וְנוֹתָן כְּבָדָר וְחַדְרָן כְּלַבְבָּס בְּלַחַם
כְּבָדָר וְחַדְרָן קְצָוָת הַכְּבָדָה: מַוְרִיךְיָה מַלְמָדָן, וְכִי יְהָדָה וְגַוְיִן
צְרָבָה לְחָזָקָהּ, כָּאֵלָה דָוָקָהּ וְדָוָקָהּ: וְאֵלָה יְמָרָה וְגַוְיִן
תְּחִירָה שְׁטוֹפָת אַחֲרֵי חַדְרָנוֹגָנוֹס כְּמוֹ עַתָּה: וְלֹא יְכַנְּפָע יְמָרָה וְגַוְיִן.
וְאַחֲרָה בְּמַשְׂלָחָה, כָּאֵוד המַכְסָה פְּנִי בְּכָנָה בְּגַדְתְּהָהָלְאָהָרוֹן: כָּלָל מַעַן מַעַן מַעַן מַעַן מַעַן מַעַן

דר"ק

אֲשֶׁר, בְּעַבְרָה שְׁלָא הַזְוָהָעָם בְּכָל כְּבָדָר וְלַעֲצִירָתָם. וְאֵובָי חַזְקָהּ הַזְוָהָעָם
בְּגַדְתְּהָהָלְאָהָרוֹן, וְבְכָרָהּ כְּבָדָר וְלַעֲצִירָתָם
לְאַתְבָּהּ כְּבָדָר וְלַעֲצִירָתָם, כְּכֹה שְׁלָא הַזְוָהָעָם בְּכָל כְּבָדָר וְלַעֲצִירָתָם
מִנְמָה לְבָקֵש עַזְרָה מַעַן מַעַן, בְּכָה לְאַתְבָּהּ כְּבָדָר
וּבְשִׁנְחָה הַשְּׁלִישִׁית זְרוּעָה וְגַזְרָה וְגַוְיִן. אוֹ פִּירָשׁ וְלַעֲכָתָם
שְׁבִיכָּם הַאֲחָרִים שְׁנָאָפָהָן, כְּאֵלָה יְתִינָה לְקָל וְעַקְעָן:
וְלֹא יְחִיךְ בְּכָנָה הַאֲרָן. וּזְהָוָה
שְׁקָרָעָוּ בְּגַדְתְּהָהָלְאָהָרוֹן, וְבָבֵית הַ
וְהַתְּפִלָּה שְׁמָמָה, וְעַגְנָה אַתְּ הַאֲלָל עַל יְדֵי יִשְׁעָהָהָבָא, וְבָבֵית הַ
וְאַדְרָבָהָמִים אֲשֶׁר שְׁמָעָתָה וְגַוְיִן: (ב) וְנוֹתָן כָּלָל מַעַן מַעַן
וְאַדְרָבָהָמִים כָּלָל, וְאַדְרָבָהָמִים שְׁמָעָתָה וְגַוְיִן
לְבָבָהָהָלְאָהָרוֹן, שְׁפִירְוָשָׁו כְּמוֹ אַסְתָּרָה וְגַזְרָה. וְיַרְאָה כָּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל
לְבָבָהָהָלְאָהָרוֹן, שְׁפִירְוָשָׁו כְּמוֹ אַסְתָּרָה וְגַזְרָה. וְיַרְאָה כָּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל
לְבָבָהָהָלְאָהָרוֹן, שְׁפִירְוָשָׁו כְּמוֹ אַסְתָּרָה וְגַזְרָה. וְיַרְאָה כָּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל
שְׁיָוָעָה אַתְּ הַדָּרָךְ הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה. וְיַוְנְתָן פְּרִישָׁה כְּלָל כְּלָל כְּלָל
לְחָצָקָהּ עַד יְהִי וְזָה, כִּי יְכַנְּפָע עַד מַוְרִיךְיָה. וְיַהְיָה
לְחָצָקָהּ עַד מַזְמָנָה אַתְּ הַדָּרָחָה וְגַוְיִן. וְיַהְיָה כָּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל
מַוְרִיךְיָה וְזָה, מַוְרִיךְיָה וְזָה, וְיַרְאָה כָּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל
שְׁמָעָאלָה. אָמָר עַד עַתָּה תְּנַעַן כָּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל
לְחָצָקָהּ עַד יְהִי וְזָה, כִּי יְכַנְּפָע עַד מַוְרִיךְיָה. וְיַהְיָה
לְחָצָקָהּ עַד מַזְמָנָה אַתְּ הַדָּרָחָה וְגַוְיִן. וְיַרְאָה כָּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל
שְׁמָעָאלָה. אָמָר עַד עַתָּה תְּנַעַן כָּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל
לְחָצָקָהּ עַד יְהִי וְזָה, כִּי יְכַנְּפָע עַד מַוְרִיךְיָה. וְיַהְיָה
לְחָצָקָהּ עַד מַזְמָנָה אַתְּ הַדָּרָחָה וְגַוְיִן. וְיַרְאָה כָּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל כְּלָל

מדרש חז"ק

(ב) וְהוּא עִזִּיךְ רָאוֹת אֶת מַוְרִיךְיָה. אָמָר רַבִּי: הַאִיִּם דְּבִירְיוֹן, גָּרוּסְמָה עַלְיוֹן לְקִימָר רַבִּי, וְיִכְהַדֵּן
קִימָר חַוְוָתָה וְדַוחָתָה לְבַבְךָ, וְכָתָם וְעַזְמָתָה אַתְּ מִזְרָחָה, וְאַלְעָדָה
וּמִזְרָחָה מִזְרָחָה, וְאַלְעָדָה וְגַוְיִן רַבִּי יִכְהַדֵּן וְעַזְמָתָה
וְעַזְמָתָה, וְאַלְעָדָה וְגַוְיִן. (ב) וְהַדָּרָחָה לְבַבְךָ, וְאַלְעָדָה וְגַוְיִן.
אָמָר לְהוּ רַבִּי וְרַבִּי סְמָרְיוֹן, וְהַדָּרָחָה לְבַבְךָ, אָמָר לוֹ: וְאַלְעָדָה

בראשית כד כה חי שרה שי

רְבָקָה וַתִּהְלֹל לְאָשָׁה וַיַּאֲהַבָּה וַיַּעֲמֹד
צָחָק אֶחָדִי אֶפְיוֹ: פ שׁ כָּה א וַיַּסֵּף
אֶבְרָהָם וַיִּקְחֵחַ אָשָׁה וַיַּשְׂמֵחַ קְטוּרָה:
וַתַּלְדֵּל אֶת-זִוְמָרָן וְאֶת-יִקְשָׁן וְאֶת-
מָרָן וְאֶת-מְרָן וְאֶת-יִשְׁבָּק וְאֶת-שָׁוּחָה:
וַיַּקְשֵׁן יָלֵד אֶת-שְׁבָא וְאֶת-דָּרָן וּבְנֵי
דָּרָן הַיּוֹ אֲשֻׂורִים וְלִטְוּשִׁים וְלְאַמִּים:
וּבְנֵי מְדָינָה עִיפה וּעֶפֶר וְתַנְהָה וְאַבְידָע

לעט בהיר

אונקלום

עשור'י שרה אמה ונסיכ' ית
בקה ותות לה לאבוי ורchipה
אתנהם יצחק בתר רמית
בפיה: א ואסיף ארליך וסיב
ההתה ושם קטוניה: ב וידת
היה ית זמינו וית יקשו וית פדו
ית פרנו וית ישבק וית שמי:
ויקשן אוילר ית שבא וית דרו^ו
גבני דדו ובני פרנו עיפה ועפר
פינני' ר ובני פרנו עיפה ועפר

۱۷۳

אונקלום

ונפק יצחק לר' זצ'לה בח'ךרא
ר' זצ'לה מפניהם ר' מושע זצ'לה ענוני וח'ן
ר' נט'ה אט'ן: ס' זקפת רבבה
ת' עיניה אמתות ית' יצחק
את ארתקנית מל' זצ'לה:

שמט בראשית כד חי שרה

בָּאָרֶץ הַנֶּגֶב: וְיִצְחָק לְשׁוֹחֵן
בָּשָׂדֶה לְפָנָות עֲרָב וַיַּשֵּׂא עַינָיו וַיַּרְא
וְהַנֶּה גַּמְלִים בְּאַיִם: ס וַתַּשְׁאַר רַבָּקָה
אֶת-עֵינֶיהָ וַתַּרְא אֶת-יִצְחָק וַתִּפְלֶל מִעַל
הַגְּמַלְלָה וַתֹּאמֶר אֶל-הָעָבָד מִידָה-אִישׁ
הַלּוּת הַהְלָךְ בָּשָׂדֶה לְקַרְאָתָנוּ וַיֹּאמֶר
הָעָבָד הִיא אָדָנִי וַתָּקַח הַצְעִיף
וַתִּתְכַּסֵּם: ט וַיַּסְפֵּר הָעָבָד לִيְצָחָק אֶת
כָּל-דְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה: ט וַיַּבְאֶה
יִצְחָק הַאֲהֻלָה שְׁרָה אָמָן וַיַּקְרֵב אֶת-

לכט בheiR

לק טקי' כלו נ' כלו נקוחך וכלי נ' והנה צודתי (ט) טפל זיק לכ טחא נכו כו קודס מטה כתם:

בלי ערוצוג, וממר ויטל טיוו כו:
7 זהנה צילוקט בטיה (ט) מלהט ח'ל' וכמָה
נמלס נחים מכ גמל ט' סימן
טומלה, וסימן טכליך ט' למן ליהן צן למד
דעריס גנו טלי הפער צוזה עד סטולר
טפער טינו על כדער, זהה חמר פטעט ער'
וילן נמייס זה מות טעלמי נקי כדער וכחפָל
כוו כהיט טדא. כן ילמר להרצע נס סכוא
טפער לטפער כדער רק נקוחך, נטפל
על כדער.

תדרש נועם

(ט) והנה חפלת צרייך כוה בודאי
עשתה פירות, זוכה לזכות ולברך את עצמו
בשםלה, שייה' נקי ביל' שום ערבות, אבל
דאג מעטה גם בעבור רבקה, ועל כן אמר
הכתב אחורי כן, יישא עניין, וידא והנה
גמלים באים וכו'.

(ט) והנה בהילוקט (טט) הביא מדרש
חו"ל על הכתב "והנה גמלים באים",
דייצחק איבינו ראה, דמה גמל יש בו סימן
טומאה, היינו שאין פרוטתו סודוקת, וסימן
טהרה, כי מעלה גרה הו, אף כאן ראה,
מעמו ערבות המכשבות של תאורה, ואם
אשר בן אחד יהא נולד קודוש, הוא יעקב
אבינו, ובן השני הוא בילוי טהור כי לא
טההור, הוא עשוי מוקפת בממחבות של
אנן לדרכנו הכוונה, דייצחק איבינו ראה,
הגם והוא בעצמו, כבר החבר ונזכר
לשכילד וזה שפוך שיתו פני ה' להציג אותו
בגוו ושהיא מוקפת בממחבות של תאורה,
ושאי אפשר באופן אחד, עד הד' צרך
בשכילד וזה שפוך שיתו פני ה' להציג אותו
מאלו העירובים והמחבות לא טבות, על
כן בא הכתב השני מהמסורה אשר בו
נאמר "לפנות עבר ירחן בימים", היינו
זהנה גמלים באים, רצונו לומר דעתך
שהוא טוען טבילה אחר הזיווג וקיים
המצוה, אשר זהה אורות ורא' רבתיי אפשר
הרבך שייה' נקי ביל' ערבות מחבות זורות
ותאות, על כן שףיך יצחק שיתו, והחפָל על
הרבך הזה, לפנות ממנו הערב והערבות,
מצואה, ומובן אמור גמלים באים.

ומאמר ככטוג (ט) וכוכו כו, וככונם נס כי
נכדי מוס לחרום מדרגה כימיון
כוכב נפיו כדב:

ועל זס יומאר (ט) וויל' יומק כו' טס למלי
קדוט חמוקוי זוכר על פסוק יוטו
כטיחס זדוק זטלמרס ז'ל ליה מ' טס
לז'ינו לך וכט' כו', וגס וכטום כטס כטמי
ס'ו זטיט כו' וויל' זט' טס למלי למיל' יוטו
פס. וחס זט' יומק לטומ לכתפָל זט' טס
עסק זט' זט' יומק לטומ לכתפָל זט' טס
זילט מיס, הלכ' גוטו כו' הרץ כטג' דהייטו
לומר לפנות ולכטיר סיינ' בטראז' כטמואו,
טסי' נקוחך גיניג' מיס. (ט) וגס גוט

* הלשון בגמי' הוא ארビיס, ובכתב המהרש"א זיל דליך אמר אובייס לפי דרכם ייד לאו בר עונשין הוא,
ולפי זה המכון הוא ספר תלייס ווחחת אובייס, ואולי לבן פלאה הקולמוס הלשון תליסר:

תדרש נועם

הנישואין, כמו בחינת בן עזאי כנ"ל,
ווגוף "הנגב" שהי' בקרושה ובניגוב ממים,
ומתורין תיבת "מכוא".

(ט) גם יתכן לפרש "בארץ הנגב"
שגורפו שנקרו ארץ, כי תмир נגב מהוצאה
טפת זרע חם ושלו, ועל כן ושביל זה הי'
קשה בעיניו של יצחק כל הענין של
הנישואין, והכן היטב, ומתורין מהה מספר
דא"ר חסידא שהוא יותר במעלה מחבירו,
לענינו.

(ט) ועל זה אמר יצחק לשוח
בשרה, והנה מצינו אמריו קדרוש בהתקי'ו'ז
(ת' ס"ט ק). על הכתב (בראשית ה, ח) וייה
וכהנה נמצאים עוד מאמורים רבים בדברי
חו"ל בהלימוד דהנישואין הם תועלת
להקדושה וטהרה, אמנם כל זה הוא רק
באדם פשוט, אבל על יצחק איבינו מעד לנו
שודה אלא אשה, היינו שמשה רביינו ראה
שהוא בבחינת "הוא", היינו אפילו אם הוא
יחידי בלבד אשה, אז גם כן הוא יושב
בארץ הנגב" היינו שגורפו הנקרו ארץ הי'
קדוש, עד שלא הי' ציך כל ימי טבילה,
הנקראת בלשון חכמים (פרה פ"א מ"ר) טעון
בבית מים, אבל גופו של יצחק הי' ארץ

כגנימע רצקה חילומיך ומסוחך גאנץ, ולעה רצקה ליה עני' ומולחכו ליענק מיד פהנאך חור מלוייחיך מל קאודט, וטפל מעל בגנאל מערטצע טומעלק ומיטרא, רק נס סיט' עלאה פנעלימעך כל צפאל וויאדי סי' פמייס לא' לנדו, ווינהה למינו ז"ל (ט) מעדני ליעז'ו קאודט כל דמאידען מאנעלוי ומזויי נא' כי קאודט וויאט חור זדנילו ווילט, וככמץ גאניך מועל וויאט חור זכודט, ולמו כן למינו ז"ל צפאיין סקאלט פאי וויא, ובזה פליקו לא' מיזוטי מגודו ווועט מגודו כיגל, (ט) וחכו מלמיר סקאלט נס כי רצקה

בד. א. ואברהם זקן בא בימים וה' בריך את אברהם בכל, נראה לי [הכוונה כי צירק ליהו במודות [הייאק להתנהג] כמו בסע' שלשה הטעימן הקב"ה מעין עולם הבא וכיר' [אברהם, רותחיב ואברהם זקן וה' בריך את אברהם בכל], ומגנין רבכין הינו עולם הבא, מורתלי קרא בזקן, [רובייחק גם שמצינו שאמרו חז"ל קדרושין מא], שרגון לא עליה ביזו אלא רגונתו, [והכוונה כי] הכל מסתלק [מאתו בשעת עבוס], כמו כן כתיב ויהי כי זקן יצחק וכו' ואוכל שמצינו ממש פסחיםoso: שמתוך שבא לידי בעס, בא לידי טעות, ונתעלה מהנו הלוות מכל, וביעקב כתיב וענין ישראל בכדו גיעולי מרדין, הרי לך שכחת תורה, [ויתכן בזוה דרכ רמז בהכתוב בראשית כא, טו] רוחטיעמן הקב"ה אין הכוונה תעוגים ומעדתים רק] הינו [החתעים אונן את] ריכלו המים מן החמת, [כי התורה נשלה למים, חמלה הוא לשון כעס ווימה, ואמר פנימיות התורה, [האמיר לעתיד כי ישע' נא, ר] תורה מאי תצא, ודרשו חז"ל] (ויקיד פ"ג נ) תורה חדשה [הינו סודותן מה היסבה של החמת והכחעס שיש להארם], ובזואה [גס] בן מטלתק על ידי הкусם, כמו עכשו בויה העולם, אברהם יצחק יעקב פסקו לו מן השמים, גם בן גוטלין אותה ממנה כמו שמצינו באתי רוד פסחים שם, וזקן [ידיוע אשר תמיד] רצבי להקפיד, אבל רוזל (פחדין נא) על שני טעמי תורה רנטגלו, ונכשל בה שלמה המלך, רותחיב "אברהם זקן בא בימים", חסדים, [דרתיבת יום מורה על חסן] על דרכך (חלים ט, יומם יצוה הי' חסרו [רצונו לומר, שגם בהיתו זקן גם כן לא הי' בכעס ובהפרה, רק במדת החסד, המרומו בתיבת ימים] וכידע נכל ואאת] בספרים, لكن [בא בשכחו כמה שמשים הכתוב] "זה" בריך את אברהם בכל, בזואה יבטלו אותה בירדו [הרונה שהקב"ה בריך וכל טוב עליה בירדו] יוציא מה מאיה טעם] אך [האמיר רוזל יטוא לה] כיין שעברו רוב שנוטוי [של ארטו בנכואה, ועלתה ביזו כל טוב, מפני שהנתנה במרת החסד, כי מכיל לאו אתה שומע הן, אם רגון לא עלתה בירדו אלא רגונתו, ומטטלתק ממען תורה ונבוואה רגולה, מכל דמי שאינן רגון עולה בירדו נבוואה וכל טוב סלען, נ"ל]: [תהלים קיט, ט]

תדרש גועם

(ט) ווינהה מצינו בדברי חז"ל והוא מדברי רביינו הקדוש אמר (יעיון ט) דזה מחשבתם בלתי לה' לברו, ומתרוץ אמרו שבאני מחרדר ומפלפל יורד מהביר, והוא לפי דובייחי לאות את רבי מאיר מהחרורי, ואלו ה'יתמי רואה אותו מלפני, או ה'יתמי מחודר ומפלפל עוד יותר, הרי לך מזה, כי בזואה פליקו להו חירושי נועם מגודים וכבוד התורה מפרשת חי שרה: דברי תורה - עשירים במקום אחר: כר. ס. אותהינו את הי' לאפי רבבה, (טבה נ) רחיב אדם להקליל את פני רבו ברגל, והוא גם בן מזה הטעם עצמו.

(ט) וזהו אמר כאן הכתוב, כי הגם דרבeka אמן לא היה עדין] בשלימות המעללה ברבך וענק היזו, אבל כאשר הי' ווישא רבeka את עני' ותרא את יצחק", חינו כאשר ראתה את יצחק הזריק, או מיד שאבה נס היא לעצמה את אוור הקדושה מכח ראייתה והבטחה אל הקודש, ועל ידי כן הי' "ותפל מעל הגמל", הינו שנפללה או מהמצב שהיתה בבחינת גמל בערבוב של סימן טומאה וסימן טהור, ונודככה היא גם כן להיות כולה במחשבה טהור וויה, והיא גם בן זכתה וועלתה (כתובת סא), בעלייתו של בעל, להיות במדrigה של אוור הקדושה כמו בעלה הצדיק יצחק, ומעתה

בר. א. ואברהם זקן בא בימים וה' בריך את אברהם בכל, נראה לי [הכוונה כי צירק ליהו במודות [הייאק להתנהג] כמו בסע' שלשה הטעימן הקב"ה מעין עולם הבא וכיר' [אברהם, רותחיב ואברהם זקן וה' בריך את אברהם בכל], ומגנין רבכין הינו עולם הבא, מורתלי קרא בזקן, [רובייחק גם שמצינו שאמרו חז"ל קדרושין מא], שרגון לא עליה ביזו אלא רגונתו, [והכוונה כי] הכל מסתלק [מאתו בשעת עבוס], כמו כן כתיב ויהי כי זקן יצחק וכו' ואוכל שמצינו ממש פסחיםoso: שמתוך שבא לידי בעס, בא לידי טעות, ונתעלה מהנו הלוות מכל, וביעקב כתיב וענין ישראל בכדו גיעולי מרדין, הרי לך שכחת תורה, [ויתכן בזוה דרכ רמז בהכתוב בראשית כא, טו] רוחטיעמן הקב"ה אין הכוונה תעוגים ומעדתים רק] הינו [החתעים אונן את] ריכלו המים מן החמת, [כי התורה נשלה למים, חמלה הוא לשון כעס ווימה, ואמר פנימיות התורה, [האמיר לעתיד כי ישע' נא, ר] תורה מאי תצא, ודרשו חז"ל] (ויקיד פ"ג נ) תורה חדשה [הינו סודותן מה היסבה של החמת והכחעס שיש להארם], ובזואה [גס] בן מטלתק על ידי הкусם, כמו עכשו בויה העולם, אברהם יצחק יעקב פסקו לו מן השמים, גם בן גוטלין אותה ממנה כמו שמצינו באתי רוד פסחים שם, וזקן [ידיוע אשר תמיד] רצבי להקפיד, אבל רוזל (פחדין נא) על שני טעמי תורה רנטגלו, ונכשל בה שלמה המלך, רותחיב "אברהם זקן בא בימים", חסדים, [דרתיבת יום מורה על חסן] על דרכך (חלים ט, יומם יצוה הי' חסרו [רצונו לומר, שגם בהיתו זקן וגם כן לא הי' בכעס ובהפרה, רק במדת החסד, המרומו בתיבת ימים] וכידע נכל ואאת] בספרים, لكن [בא בשכחו כמה שמשים הכתוב] "זה" בריך את אברהם בכל, בזואה יבטלו אותה בירדו [הרונה שהקב"ה בריך וכל טוב עליה בירדו] יוציא מה מאיה טעם] אך [האמיר רוזל יטוא לה] כיין שעברו רוב שנוטוי [של ארטו בנכואה, ועלתה ביזו כל טוב, מפני שהנתנה במרת החסד, כי מכיל לאו אתה שומע הן, אם רגון לא עלתה בירדו אלא רגונתו, ומטטלתק ממען תורה ונבוואה רגולה, מכל דמי שאינן רגון עולה בירדו נבוואה וכל טוב סלען, נ"ל]: [תהלים קיט, ט]